

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 105.241
78.180 Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo.

Španske perspektive

Čete generala Franco so prodrle republikanske boje v toliki meri, da se jim je odprla pot do Sredozemskega morja, ki so ga dosegle te dni v sektorju ob ustju reke Ebro. S tem je republikanska Španija presekana na dveje. Katalonija ločena od ostalega teritorija, ki more imeti z njim stike le še po zraku, zakaj zveza po morju je spričo Francove premoči zelo tvegana stvar in prav dvomljive vrednosti.

S tem stanjem je stopil razvoj španske državljanske vojne v stadij, ki ga ne moremo označevati več za odločilnega, marveč pač že za odločenega. Neutrlni zunanji viri soglasno smatrajo, da je dokončna likvidacija španske vojne samo še vprašanje kratkega časa in da je usoda republikanske vlade že zapечатena. Odnor republikancev pač ni več sposoben, da bi ustavil zmagovit pot hod nasprotnikov tem manj, ker tu ne gre za bojno srečo v običajnem smislu, marveč je boljše govoriti o tehniški in organizacijski morda tudi številčni premoči. Saj pomeni razcep španske republikanskega teritorija v dva ločena dela poraz, ki se zdi neopraviliv pa spričo tega ni mogoče misliti, da bi bilo po tej katastrofi še računati za uspešno protiakcijo. Zgledu uspešne obrambe Madrida se more sicer pridružiti enako srdita obramba Barcelone, toda to je danes vendarle nekaj drugega nego je bilo pred meseci pred Madridom, ko se je že zdelo, da so vojna sreča in moči nasprotnikov položene na tehtnico precej enako. Sedaj je položaj za republikance brez primere bolj težaven in odpornost nedvomno bistveno manjša. Ni čuda, da so se začeli pojavljati že predlogi za intervencijo v smislu, da bi se končala vojna s premirjem, na kar naj bi se dosegel kompromisni odstop republikanske vlade in likvidacija odpora. Toda v tako strastni notranji borbi kakršna je v Španiji je pač težko pričakovati, da bi bila tolika uvidevnost mogoča.

Malokatera državljanska vojna je pomenila za Evropo tako veliko nevarnost kakor španska domača borba. Saj se je večkrat zdelo, da se bo iz nje izcimila velika evropska vojna, ki bi potegnila za seboj nasprotna si ideološka taborn podobno kakor se je zgodilo v davnih časih verskih bojev, ki so razvrstili v sovražne si tabore celo prinadnike istega naroda. Lahko se reče, da je v glavnem delo Velike Britanije da se je španska notranja vojna zasukala tako kakor se je, pa da se ni razširila čez španske meje v ostalo Evropo.

Velika Britanija je imela glede Španije glavni smoter, da se konča vojna čim prej in da s tem neha opasnost pred komplikacijami. Politične simpatije so bile na Angleškem zelo deljene, v glavnem seveda tako, da sta meščanska levica in socialistični tabor želela pomagati republikanski vladi, dočim so v vladni konservativni stranki prevladovala simpatije za drugi tabor. Glavna ideja v odločitvenih krogih v Londonu pa je bila v tem, da so računali z normalizacijo razmer v Španiji brez ozira na to, kdo bo zmagal. Danes ko se bliža kakor kažejo vsa znamenja konec državljanske vojne, je ta presoja posebno važna, ker nastopa prilika, ko se bo preiskusila. V Londonu smatrajo in so smatrali, da španski francoski tabor ni navezan in se tudi v bodoče v zunanji politiki ne bo vezal samo enostransko. Pogoj za tako normalizacijo na vidjelo Angleži v tem, da odidejo iz dežele zunanji prostovoljci, čim se boji neha. Ta čas tedaj, ko bo za zainteresiranega zunanjega opazovalca nehlo zanimanje za intervencijske sile na španskem, ko bo zavladal mir na španskih pokonališčih in razvalinah, takrat se bo za Veliko Britanijo začela doba resničnega interesa. Jasno odseva to stališče tudi iz določb velikonočnega italijansko-britanskega sporazuma. Dodati se more, da je kljub krepkejši načelni zainteresiranosti prav podobno na francoski strani. Za obe zapadni sili bo prešla španska afera v odločilni stadij šele tedaj, ko bodo pred Barcelono in pred Madridom utihnila topovi.

Ta doba bi mogla prinesiti nove komplikacije in nove napetosti za Evropo, toda podobno je, da je ta opasnost vedno manjša. Iz angleškega tabora pa je razvidno, da vsaj v Londonu prav malo računajo z njo, ker kažejo listi v zvezi s Španijo zanimanje in skrb za docela druge zadeve. Zlasti obširno razpravljajo o gospodarski navezanosti, ki bo brez dvoma ostala tudi še po končani vojni med Francovim režimom ter Nemčijo in Italijo. To domneva je tem bolj verjetna, ker ima Španija mnogo surovin, ki so zlasti Nemčiji dobrodošle. A samo v gospodarski navezanosti angleška politika ne vidi posebne opasnosti, zato se zaradi nje ne vznemirja. Razume se, da pri tem računa tudi na angleško zlato, ki ga bo nova Španija za svojo obnovo v veliki meri potrebovala. Zato si angleško časopisje o Španiji in zaradi nje ne dela več skrbi. Enako presoja položaj tudi ostala evropska javnost, pa je to mnogo pripomglo k popustitvi mednarodne napetosti, ki se že opaža.

OGROŽENIM JAPONCEM HITI NOVA ARMADA NA POMOČ

Japonci se pripravljajo, da z novo veliko ofenzivo ustavijo prodiranje Kitajcev

Sanghaj, 20. aprila. o. Zaradi kritičnega položaja, v katerem se nahaja japonska vojska v južnem Santungu, je japonsko vrhovno poveljstvo odredilo, da odrinejo na to bojišče nemudoma štiri divizije, ki naj ojačijo japonske postojanke in hkratu prično z novo ofenzivo. Skupno bo krenilo na fronto okrog 100.000 moč. Prva divizija bo s transportnimi ladjami prepeljana v Cingtau, od koder bo v naglih marših prodrela proti Lingtju. Ostale tri divizije bodo krenile iz severnih pokrajin preko Cinaan vzdolž železniške proge proti Hsičovu.

Kitajci že računajo z japonsko protiofenzivo in se zato njihova vojska z naglico utrjuje v goratem terenu nad Jengčavom, ki leži 65 km severno od Hsičova.

Pr mnenju nevtrlnih vojaških opazovalcev pa bodo Kitajci le težko vzdržali novo japonsko ofenzivo. Japonske čete ki

prihajajo sedaj na bojišče, so dobro oborožene in opremljene z vsemi najmodernejšimi bojnimi sredstvi.

V Sansiju se je v poslednjih dveh dneh, odkar so se umaknile japonske posadke iz te pokrajine, izredno ojačilo delovanje kitajskih četnikov, ki vedno znova napadajo poslednje oddelke odhajajoče japonske vojske.

Novi kitajski uspehi

Hankov, 20. aprila. br. Dopisnik Reuterja poroča, da so Kitajci dosegli zopet nove velike in važne uspehe. Po krvavih borbah so osvobodili mesta Tanin, Silov in Sisigen. Japonci so na svojem umiku izvajali pravo strahovlado. V Taninu so našli samo še sedem Kitajcev, ki so si z begom rešili življenje. Japonci so vse prebivalce pobili, hiše pa požarali. Še hušji je bil položaj v Silovu. Tam so pustili pri življenju le enega Kitajca, ki je poročal o strahovitem pokolju, ki so ga vzpizorili Japonci pred svojim umikom.

Japonci priznavajo težaven položaj

Tokio, 20. aprila. br. Zunanje ministrstvo je izdalo komunikne, v katerem zanika vesti, ki so se zadnje dni razširile tudi na Japonkem o neuspehih in porazih japonskih čet. Komunikne priznava, da je japonska akcija v zastoju, ker morajo čete čistiti zavzeto ozemlje, kjer se bore z kitajskimi četniki. Zaradi česar pride tu pa tam do zelo kočljivega položaja. V glavnem pa se japonske vojaške operacije razvijajo po določenem načrtu. Komunikne je izzval v japonski javnosti veliko pozornost, ker predstavlja prvo uradno priznanje, da je položaj na Kitajskem drugačen, kakor pa so ga doslej slikala uradna poročila.

Francija pozdravlja pogajanja z Italijo

Uvodni razgovori se bodo pričeli danes

Pariz, 20. aprila. h. Celokupni francoski tujratni tisk presoja pričetek francosko-italijanskih pogajanj zelo ugodno. Desničarski listi so navdušeni, listi leve pa vkljub vsej rezerviranosti ne zavzemajo neprijaznega stališča ter tudi odobravaljo iniciativo Daladierove vlade. Francoski ministrski svet je danes z zadovoljstvom registriral razvoj, do katerega je prišlo po podpisu angleško-italijanske pogodbe. George Bonnet je predložil instrukcije, ki jih bo dobil francoski upravnik poslov Blondel, da bo mogel pričeti konkretno izmenjavo misli z italijanskim ministrom grofom Ciano o sredozemskem vprašanju ter o španskem problemu.

Pozornost v Londonu

London, 20. aprila. AA. Javno zanimanje londonskih tujratnikov velja tudi danes francosko-italijanskim razgovorom, ki se danes začne v Rimu. »Daily Telegraph« piše, da se po poročilih iz Rima more sklepati, da upa Daladier skleniti pakt med Francijo in Italijo, ki bo v glavnih črtah enak britansko-italijanskemu paktu. Vse kaže, da se pripravljajo popoln preobrat v politični atmosferi Evrope.

Važna seja pariške vlade

Vlada odobrila vse ukrepe za sanacijo državnih financ ter določila tudi smernice za posvetovanja v Londonu

Pariz, 20. aprila. br. Danes od 10 do 13 je bila v Elizejski palači seja vlade pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Ministrski predsednik Daladier je podal uvodno poročilo o splošnem položaju v državi. Ob enem je orisal pogoje za gospodarsko obnovo in finančne ožarovite, ter ukrepe, ki so potrebni, da se ta cilj doseže. Ministrski svet je njegovo poročilo soglasno odobril. Sklenjeno je bilo, da morajo resorni ministri do 1. maja predložiti ministrskemu svetu vse ukrepe, ki jih smatrajo za potrebne v svojem delokrogu, da se čimprej izvede sanacijski program vlade.

Zunanji minister Bonnet je nato podal obširno poročilo o splošnem mednarodnem položaju. Podrobno je poročal o angleško-italijanskem sporazumu in razvil glavne smernice francoske zunanje politike, ki jih narekuje spremenjeni mednarodni položaj. Podrobno se je bavil s pričetimi pogajanjem med Francijo in Italijo. Ministrski svet je določil smernice, ki naj jih zastopata ministri, ki predsednik in zunanji ministri na sestanku z angleškimi državniki v Londonu. Tudi politika Dr-

štva narodov je bila predmet posvetovanja in je dobil zunanji minister navodila, kako stališče naj zavzame na skorajšnjem zasedanju sveta Društva narodov zlasti glede priznanja italijanskega imperija.

Finančni minister Marchandau je poročal o finančnem stanju države, pri čemer je z zadovoljstvom ugotovil porast zaupanja v frank, ki se odraža zlasti tudi na borzah, kjer je zavladal velik optimizem. Tudi državni dohodki so se izboljšali in je sedaj stanje državne blaginje tako ugodno, da zaenkrat ni bilo potrebe izkoristiti pooblastila glede predjuma pri Narodni banki. Zato tudi niso potrebni takojšnji ukrepi, nego je treba vse finančni problem podrobno proučiti ter izdati naposled učinkovite ukrepe, ki ne bodo predstavljali samo prehodne rešitve vsakega problema. Ministrski svet je sprejel njegovo poročilo z vlikim odobravanjem.

Naposled je notranji minister poročal o ukrepih za poostreitev kontrole nad tujci. Ministrski svet je odobril predlagane ukrepe, ki pooblašajo notranjega ministra, da more izgnati iz države vse nezaželjene tujce.

Madžarska straža ob Dunavu

Grof Bethlen ostro proti razširjevalcem paničnih vesti

Budimpešta, 20. aprila. b. Bivši ministrski predsednik grof Bethlen je v listu »Pesti Naplo« napisal članek, v katerem pravi med drugim: Vso madžarsko javnost svarim, naj ne naseda razširjevalcem paničnih in senzacionalnih vesti o usodi Madžarske. Nohena povoda ni za domneve o kakem nasilnem nastopu, kajti tudi na prijateljski način lahko doseže Madžarska s svojimi sosedi ureditev nekaterih vprašanj. Tudi za nove sosedne velja staro načelo, da je Madžarska najboljša straža ob Dunavu. Za Madžarsko bi bilo čisto ugodnejše, da bi se predala oklepu Male antante, ker bi si s tem lahko ustvarila boljše življenjske pogoje. Tega pa nismo storili, ker smo na svojo samostojnost ponosni in se v polni meri zavedamo svojega zgodovinskega poslanstva. S tem pa smo Nemčiji storili veliko uslugo, ki jo tej državi delamo še vedno kajti še vedno se nismo združili z drugimi proti njej. Sleherni poskus

moten posebnih življenjskih načel obeh narodov bi imel lahko samo katastrofalne posledice. Pravi prijatelji Madžarske niso ti, ki se odrekajo svoji narodnosti, da bi postali nemški prijatelji, temveč oni, ki vztrajajo pri svoji narodni samozvesti, pri svojem ponosu in pri svojem posebnem narodnem življenju ter v tem pogledu ne dopuščajo prav nobenih koncesij. Kdaj drugače ni, ali, ta ni Madžar in madžarski narod ga bo lahko izločil iz svoje srede.

Prvi rumunski veleposlanik v Varšavi

Varšava, 20. aprila. o. Bivši prometni minister Franasovici je bil imenovan za prvega rumunskega ambasadorja v Varšavi. Rumunski poslanstvo je bilo po posebnem dogovoru med obeh vladama povzdignjeno v ambasado za pred nekaj tedni.

Madrid v novem položaju

Promet z inozemstvom onemogočen, glede oskrbe z živili in orožjem pa se ni nič spremenilo

Madrid, 20. aprila. b. Na videz se zdi, kakor da niso novi dogodki, ki so osrednjo Španijo odcepili od Katalonije, v nobenem pogledu vplivali na Madrid sam. V tukajšnjih republikanskih krogih so celo trdno prepričani, da bo general Miaja svojo nalogo prav dobro izpolnil kakor v novembri 1936, ko mu je bila zaupana vsa obramba Madrida. Ozemlje, ki je sedaj pod vrhovnim poveljstvom in upravo generala Miaje, obsega skupno 16 od 51 španskih pokrajin. Vse zveze tega ozemlja s Katalonijo so sedaj omejene samo na radio, pomorske in letalske stike. Vse cestne in telefonske zveze so popolnoma prekinjene, zato je sedaj tudi telefonski promet mesta z inozemstvom popolnoma onemogočen. V pogledu oskrbe tega ozemlja z živili pa se navzile najnovejšim dogodom bistveno ni prav nič spremenilo. Iz pokrajin prihajajo razne potrebščine, kakor žito, zelenjava, krompir, olje, riž in vino. Težavnejši je postal dovoz onih potrebščin, ki so doslej prihajale iz inozemstva in so se dožale v Madrid iz Katalonije, kar velja zlasti za konzervirano meso, kavo in sladkor. V pogledu vojne industrije so izgledi še vedno dobri, kajti tvornice orožja so na tem ozemlju sposobne zalagati vojsko z vsem potrebnim orožjem in vojni materialom. Surovin je za sedaj še dovolj na razpolago in je celo pričakovati, da se bo proizvodnja nekaterih vrst orožja še povečala, tako zlasti proizvodnja tankov in letal.

Francovo vojno poročilo

Salamanca, 20. aprila. AA. Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Včeraj so legionarji nadaljevali prodiranje v odseku Tortose in so počili vsi to pokrajino. Navarske brigade nadaljujejo čiščenje južno od Tortose. Zavzele so Sanjem, San Carlos in Alfagues, kjer so republikanci zažgali mnogo hiš. Galicijski oddelki so prodrli več kilometrov in pustili za seboj Peniscolo in Santo Madaleno.

Proslava Hitlerjevega rojstnega dne

Berlin, 20. aprila. a. Današnji rojstni dan vodje in državnega kancelarja Adolfa Hitlerja so proslavili po vsej Nemčiji z velikimi prireditvami. Listi poudarjajo, da je Hitler s krepkimi klavirskimi udarci v zadnjih petih letih skoval silno krepko državo. Manifestacije so se pričele že v prvih jutranjih urah. Hitler se je pokazal na balkonu in ga je zbrana množica navdušeno pozdravila. Vodji rajha so za 50 rojstnodne čestitave vse nemške vodilne osebnosti, med njimi maršal Göring, admiral Röder, general Brauchitsch, vsi ministri itd. Na trgu Unter den Linden se je vršila velika revija čet, kateri je prisotoval tudi Hitler, ki je bil obdan od vseh vodilnih dostojanstvenikov kopne vojske, mornarice, letalstva, članov vlade, diplomatskega zbora in vojaških atašeev tujih držav. Na čelu so stopali oddelki bivše avstrijske vojske, nato oddelki nemške suhozemne vojske, mornarice, motoriziranih oddelkov in letalstva. Hitlerju so pri prihodu in odhodu priredili navdušene ovacije.

Propagandni minister dr. Göbbels je imel snodi predavanje v radiu, v katerem je proslavil Hitlerjevo osebnost zlasti v zvezi s priključitvijo Avstrije k Nemčiji. Dejal je med drugim:

Se so nam v spominu one večerne ure, ko je dr. Schuschnigg v inostu govoril svoj izdajniški govor. Z dolgimi koraki je Hitler meril sobo in na njegovem obrazu sta se prikazala sveta jeza in odpor. Od tu naprej je bil razvoj usoden. Poti nazaj ni bilo več. Naslednja dva dneva sta pooklela v strašni živčni napetosti, toda vodja je bil vedno na višini, dokler niso nato v petek stopile stvari v nagli razvoj in je vodja na posebno prošnjo iz Avstrije izdal ukaz za vikorakanje armade. Ta trenutek največje nevarnosti je bil za Hitlerja trenutek njegovega največjega trumfa. Izpolnil je svoje mladostne sanje. Hitler je sam prevzel nase vso odgovornost. Njegova volja je njegov sklep,

Peiping, 20. aprila. AA. Reuter: Japonsko vrhovno poveljstvo je objavilo, da so japonske čete zavzele Lingji. V notranjosti utrjenega mesta divjajo strahoviti boji. Kitajci se prizadevajo na vso moč, da bi odbili Japonce. Vedno znova prihajajo nove kitajske čete v ogroženo mesto na pomoč hbram branilcem. Danes dopoldne so se začeli hudi boji za Hangjuan.

Luigi Barzini aretiran

London, 20. aprila. AA. (Reuter). Iz Pejinga poročajo, da so japonska oblastva aretirala Luigija Barzina, znamenitega dopisnika »Corriera della sera«. Barzini je šel z več tujci za velikonočne praznike v Džehol na obisk. Italijansko poslanstvo je proti aretaciji protestiralo. Kakor je znano, je bil tudi Barzini na topničariki »Paney«, ko bil do meseca decembra potopili na Jangceju.

2 milijona odškodnine za topničarko »Paney«

Washington, 20. aprila. AA. Ameriški veleposlanik v Tokiu je sporočil ameriškomu zunanjemu ministrstvu, da mu bo japonska vlada danes izročila ček za dva milijona dolarjev, ki naj krije odškodninske zahtevke za topničarko »Paney«. Tako bi bil spor v tej zadevi zaključen.

Republikanski komunikne

Barcelona, 20. aprila. AA. (Havas). Ministrstvo za narodno obrambo objavlja: V severnem odseku Rio Magdalene smo zavzele zopet vasi Barbara in Burg ter koto 1076. Sovražni napad pri Roccu dela Sajta je bil odbit, vendar je sovražnik napredoval proti Sier, Psonadi, v odseku pri Tortosi smo iz strateških razlogov svoje postojanke preuredili na levo obalo reke Ebra.

Tortosa pred padcem

London, 20. aprila. o. Poslaništvo republikanske Španije je danes dopoldne demantiralo vest o padcu Tortose. Republikanci se po tem komunikneju v Tortosi pogumno drže in so odbili že več nacionalističnih napadov. Nacionalisti niso še nikjer prodrli v mesto. Borbe se razvijajo v predmestjih, na desni obali reke Ebro. Republikanci so davi pognali v zrak vse mostove na reki Cesta in železnica proti Kataloniji še zmerom nista ogroženi, tako da ni nevarnosti, da bi se nacionalistom posrečilo republikance v Tortosi obkoliti.

Tudi po vesteh iz Salamance nacionalisti Tortose še niso zavzeli, pričakovati pa je, da bo mesto padlo že danes ali najkasneje jutri.

Odbor za nevmešavanje v agoniji

London, 20. aprila. o. Odbor za nevmešavanje v špansko državljansko vojno je naletel na hude finančne težave. Sprito tega tukajšnji krogi vobče dvomijo, da bi se še kdaj sestel in nadaljeval svoje delo. Več držav se vse doslej ni poravnalo svojih prispevkov za odbor, kakor so dolžne storiti po sporazumu o nevtrlnosti. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi bo lahko odbor deloval le še mesec dni. Predsednik odbora lord Plymouth je davi izjavil novinarjem, da bo odbor omejil svoje delo le še na najnujnejše zadeve.

Kardinal Faulhaber v Rimu

Rim, 20. aprila. br. Ze dva dni se mudi v Rimu monakovski kardinal dr. Faulhaber, ki je imel včeraj in danes dolga posvetovanja z vatikanskimi krogi. Danes je bil sprejet v dveurni avdienti pri papežu, kateremu je podrobno poročal o položaju katoliške cerkve v Nemčiji. Glede na nedavni obisk dunajskega kardinala dr. Innitzerja in njegovo politiko napram narodno socialističnemu režimu pripisujejo razgovorom kardinala Faulhaberja v Vatikanu velik pomen.

Potres v Turčiji porušil več vasi

Ankara, 20. aprila. AA. Včerajšnji potres je bil posebno hud v okolici mesta Kirseki- ra: porušil je več vasi 200 ljudi je našlo smrt, več tisoč jih je brez strehe. Vlada je ukrenila vse potrebno, da bo pomagala prizadetim prebivalcem. Snoči ob 1.15 so v Ankari ponovno občutili potres; trajal je 12 sekund. Njegov epicenter je bil v isti pokrajini.

Letalska nesreča v Franciji

Lyon, 20. aprila. o. V bližini mesteca Valence se je davi pripetila huda letalska nesreča. Nad mestecem je večalo več francoskih bombnikov. Na enem izmed njih je nenadoma nastala eksplozija. Letalo se je vnelo in padlo na tla. Vseh pet letalcev v njem je bilo ubitih.

Volitev muslimanskega verskega poglavarja

Volilni zbor je postavil tri kandidate, iz katerih bodo kraljevi namestniki izbrali reis-ul-ulemo

Sarajevo, 20. aprila. V Sarajevu so bile danes volitve kandidatov za novega reis-ul-ulemo, poglavarja muslimanske verske zajednice v Jugoslaviji. V prostorih starejšinstva islamske verske zajednice so se zbrali člani volilnega zbora iz Bosne in južne Srbije. Volilni sestanek je vodil prvi naib Salih Safet Bašić. Volilni zbor sestavlja vakufska sabora iz Skoplja in Sarajeva, ki štejeta vsak po 10 članov.

Salih Safet Bašić je otvoril sešanje z uvodnim govorom, v katerem je opozoril volilce na dolžnost ki jih imajo po zakonu o islamski verski zajednici. Nato so bile odposlane vladnosti brzojavke Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu ter poštne pravne brzojavke pravosodnemu in prometnemu

ministru, prvemu kot resornemu ministru, drugemu kot muslimanskemu soverniku. Pri glasovanju je prejel največ glasov Fehim Spaho, drugi bosanski naib, namreč 18. Ravnatelj muslimanske verske šole Ahmed Burek je prejel 12, docent visoke muslimanske teološke akademije v Sarajevu Muhamed Tufo pa 8 glasov. O izidu glasovanja je bil sestavljen zapisnik, ki so ga takoj poslali pravosodnemu ministru. Pravosodni minister bo vse tri izvoljene kandidate predložil kr. namestništvu, da izmed njih izbere in imenuje novega reis-ul-ulemo.

Vobče pričakujejo, da bo za novega reis-ul-ulemo imenovan Fehim Spaho.

Francija in ČSR

Oficijozni pariški organ je zavrnil napačna tolmačenja francoskih obveznosti napram ČSR v sedanjem položaju

Praga, 20. aprila. b. V tukajšnjih političnih krogih zelo ugodno tolmačijo zavrnitev vseh napačnih tolmačenj francoskih obveznosti napram ČSR, ki jo je podal oficijozni organ zunanjega ministrstva »Temps« v svojem uvodniku kot odgovor na domneve francoskega znanstvenika Barthelemyja. Na vprašanje, ali so dogodki poslednjih let, enostranska kršitev lokarnske pogodbe neugodno vplivali tudi na francoske obveznosti v smislu francosko-českoslovaške pogodbe, odgovarja oficijozni organ zunanjega ministrstva, da se to ni zgodilo. »Temps« izrecno poudarja, da Francoska vlada je mnenja, da ni v sedanjem položaju ničesar takega, kar bi zmanjšalo vrednost francosko-českoslovaških dogovorov iz l. 1924. In 1925. Franco-českoslovaško razmerje stoji na dveh pogodbah: na prijateljski in zavezniški pogodbi z dne 25. januarja 1924 ter na dogovoru z dne 16. oktobra 1925, sklenjenem v zvezi z lokarnsko pogodbo. Pogodba iz l. 1924. je tipična dvostranska pogodba, katere uveljavljanje ni prav nič odvisno od kake druge ustanove, tudi ne od Društva narodov. Ta pogodba ni glede nudenja medsebojne pomoči navezana niti na ugotovitev napadalca, kakor je to na primer sklenjeno v kasnejši francosko-ruski pogodbi.

Pred kratkim je francoski znanstvenik Barthelemy, ki je bil svoje dni znan po svojih nastopih proti Nemčiji in Italiji, zastopal nasprotno stališče, zatrjujoč med drugim, da je z nemškim vkrakanjem v Porenje in z nemško kršitvijo lokarnske pogodbe prenehala dejanska veljati tudi francosko-českoslovaška pogodba iz l. 1925, češ, da je samo sestavni del te pogodbe. »Temps« sedaj izrecno ugotavlja, da francoska vlada ni tega mnenja, kajti pred-

vsem ni res, da bi bila francosko-českoslovaška pogodba sestavni del lokarnske pogodbe, kakor tudi ni res, da bi bila lokarnska pogodba zaradi nemške kršitve sploh prenehala veljati. Angleški državni podtajnik Butler je prav te dni v spodnji zbornici priznal, da se tudi Anglija še vedno čuti vezana po določbah lokarnske pogodbe, da ji je Nemčija enostransko odpovedala. Razen tega je znano, da je Nemčija ob sklenitvi lokarnske pogodbe podpisala posebno arbitražno pogodbo s ČSR in da je obstoj te pogodbe potrjila pred kratkim nemška vlada sama v izjavah českoslovaškemu poslaniku dr. Mastnemu v Berlinu. Prav tako kakor je ostala v veljavi francosko-českoslovaška pogodba o vzajemni pomoči, velja še vedno tudi francosko-poljska pogodba o vzajemni pomoči in niso poslednji dogodki v tem pogledu prav nič spremenili dejanskega položaja.

Tudi Poljaki zavračajo Barthelemyja

Varšava, 20. aprila. b. V listu »Kurjer Warszawski« zavrača znani poljski publicist Stronski trditve pariškega profesorja Barthelemyja, da bi francosko-českoslovaška in francosko-poljska pogodba zaradi enostranske kršitve lokarnske pogodbe s strani Nemčije danes ne veljali več. Anglija in Francija sta s svečano izjavo z dne 19. marca 1936, nekaj dni po kršitvi lokarnske pogodbe, sami poudarili, da ju obveznosti po tej pogodbi še vedno vežejo kar velja v enaki m. r. j. tudi za francoska zavezništva s Poljsko in Českoslovaško. Mnenje publicista Stronskega je glede na sedanjí položaj zbudilo v vseh političnih krogih še prav posebno pozornost.

Postopna likvidacija židovstva v Nemčiji

O likvidaciji židovskega življa v Nemčiji je bilo že mnogo govorenega in pisanega. Do sedaj je bilo izdanih okoli 50 zakonov, ki stremijo za likvidacijo židovskega vprašanja med Nemci. Po uradnih podatkih je bilo v Nemčiji ob nastopu narodno-socialističnega režima 515.000 Židov. Danes jih je še okoli 300.000, to je približno toliko, kakor leta 1871. V Nemčiji so ostali po večini samo še starejši Židje in pa siromaki, ki niso imeli sredstev za izselitev.

Nemški Židje nimajo pravice do državnega socialnega skrbstva. Prav tako ne more biti noben Žid v državni ali samoupravni službi. Židje tudi ne morejo opravljati nobenih lastnih javnih poslov, ne morejo biti izvrševalci oporok, porotniki ali prisilniki pri trgovskih in obrtnih sodiščih. Židovski odvorniki ne morejo delati pritožbe proti katerikoli ukrepu državne administracije. Tako je na pr. neveljavna pritožba proti odmeri davkov, če jo polpiše židovski pravni zastopnik in če smatra o njej da sploh ni bila vložena.

Židovski zdravniki so v Nemčiji že skoraj popolnoma likvidirani. Židovski zdravniki ne smejo zdraviti članov socialnih institucij. Prepovedano jim je izstavljanje zdravniških izpovedi, kakor tudi sodelovanje pri zdravniških posvetovanjih v družbi z nežidovskimi zdravniki. Židovski zdravniki ne morejo

biti nastavljeni v javnih in samoupravnih bolnicah. Zobozdravniška praksa je židovskim zdravnikom sploh prepovedana, kakor tudi vzdrževanje lekarnic. Slike židovskih umetnikov so bile že davno odstranjene iz vseh nemških muzejev. Židovski pevci in igralci ne morejo nastopiti v nobenem nemškem gledališču, isto velja za umetnike v kabarejih in barih. Likvidirani so tudi vsi židovski glasbeniki, komponisti in dirigenti, ki se ne smejo nikjer javno udeleževati. Danes ni v Nemčiji več lista, pri katerem bi se sodeloval kak židovski novinar. Po poslednjih predpisih ne more postati urednik v nemškem listu novinar, ki je poročen z Židino.

Židovski trgovci ne sme imeti na trgovini ali v izloži napis »nemška trgovina«. Židovski lastniki kmetijskih posestev, ki jih niso sami obdelovali — in taki so bili vsi — so morali z mlajšo prodajo državi. Na novo se židje na deželi ne smejo več naseljevati. Kmetje ne smejo prodajati židom svojih pridelkov.

S temi in še drugimi slimi ukrepi se nadeja narodno-socialistični režim v Nemčiji da bo dočela izločiti nekdanj tako močni židovski vpliv na nemško življenje in radikalno iztrebil vse njegove posledice.

Poljski prometni minister odpotoval

Zagreb, 20. aprila. o. Poljski prometni minister Ulych, ki se je po svojem uradnem obisku v Beogradu nekaj dni mudil na naši rivijeri, se je v pretekli noči preko Zagreba odpeljal nazaj na Poljsko. V Zagreb je prispel večeraj popoldne. Zagrebški župan dr. Pečić mu je snoči priredil banket. Minister Ulych se je odpeljal ponoči s posebnim vlakom. Do madžarske meje so ga spremljali zastopniki našega prometnega ministrstva.

Izbruh vulkana na Japonskem

Tokio, 20. aprila. b. Danes je začel 140 km severno od Tokija nenadoma bruhati vulkan Azama, ki je miroval že pet let. Izbruh je spremljal podzemski bobnenje. Nad dvajset minut je daleč naokrog deževal goreč pepel, iz vulkanskega žrela pa se je v močnih rekah razlivala daleč po okolici vroča lava. Nastali so silni gozdni požari. Prebivalstvo je v paničnem strahu zapuščalo svoje domove in bežalo na vse strani. Izbruh je bil tako nenavaden, da se niso mogli vsi pravočasno rešiti in domnevajo, da je zahtevala katastrofa tudi mnogo človeških žrtve.

Letalska nesreča v Italiji

Rim, 20. aprila. AA. Med akrobatskimi vajami sta trčili dve lovski letali z goriškega letališča in strmoglavili na zemljo. Eden od obeh pilotov se je ubil.

Princ Bernard v Parizu

Pariz, 20. aprila. AA. Princ Bernard Holandski se je danes popoldne pripeljal v Pariz.

Beleške

Živahna akcija JNS v južnih banovinah

Preteklo nedeljo so porabili poslanci in senatorji JNS za živahno akcijo med prebivalstvom. V Bosanskem Novem je bila velika konferenca, na kateri je poročal poslanec dr. Srško Vukanović. Iz Bosanskega Novoga je odpotoval v Banjaluko, kjer je bila plenarna seja banovinskega odbora JNS za vrhasko banovino pod predsedstvom Djure Koljevića. Na seji so odobrili razpored sestankov in konferenc JNS po vseh srezih vrhasko banovine.

V dvorani hotela »Marinković« v Beogradu je bil v nedeljo občni zbor pete beogradske kraj. organizacije JNS. Poročila odbora so bila z odobravanjem sprejeta na znanje. Za predsednika je bil izvoljen Branko Stefanović, referent Državne hipotekarne banke.

Z dopusta v Vrnjački Banji se je vrnil v Beograd predsednik JNS Peter Živković. Po povratku v Beograd se je sestel s člani vodstva JNS, s katerimi je razpravljal o akciji stranke v pomladanskih mesecih.

V Zagrebu so bile v ponedeljek tri konference okrajnih organizacij JNS. Tudi v zagrebški okolici je bilo več sestankov, na katerih so poročali poslanci JNS. V Gospiću in Grubšnem polju je imel shoda poslanec Josip Cvetić.

V Reljivu pri Sarajevu je bil v nedeljo večji shod JNS. Govorili so poslanci Jovan Zagorac, Milan Božić, Mustafa Mulalić in Rista Diokić. Posl. Jovan Nenadović je imel konference v šestih občinah homoljskega sreza. V dračevčevem srezu je imel tri konference poslanec Milenko Mihutinović. Bilvi poslanec Vasilij Trbić je govoril na konferencah JNS v Velesu, Prilepu in Bitolju.

Svojevrsna afera

Italijanska službena poročevalska agencija Stefani je objavila v torek naslednje obvestilo:

Pariški tednik »Epoque nouvelle« prinaša v številki od 16. t. m. članek, o katerem trdi da je ponatisnjen iz dnevnika »Giornale d'Italia«, ki je oficijozen organ. Ta članek vsebuje ostre napade na tugo-slovensko vlado. Po trditvah tega članka naj bi bale bila Italija vznevoljena, ker v Jugoslaviji niso bile izvršene italijanske navedbe v pravcu uvedbe fašističnega režima. In to zaradi odnosa srbske in hrvatske opozicije proti vladi g. Stojadinovića. »Giornale d'Italia« objavlja sedaj uvodnik, v katerem označuje trditve pariškega lista za brezobzirno in provokatorsko laž. Izkazne svetovno novinarstvo doslej še ni poznalo. Gre za sramotno intrigo agentov provokaterij ki so mislili, da bodo na ta način skali odlične odnose med Italijo in Jugoslavijo. List izjavlja, da prav nobena beseda iz tega sramotnega članka, ki mu ga pripisuje pariški tednik, ni bila nastankana v »Giornale d'Italia« in da gre pri vsem tem za delo ljudi, ki bi hoteli zadati udarec miru in splošnemu sodelovanju med narodi.

Oster nastop »Samouprave« proti terorju od spodaj

Glavni organ JRZ »Samouprava« se zopet pritožuje zaradi terorja ki ga izvajajo pristaši HSS nad pristaši JRZ v savski in primorski banovini. Z ogorčenjem obsoja, da požigajo pristaši JRZ senike in celo hiše ter sekajo sadovnjake in vinograde. Nato list nadaljuje:

Kakor izgleda, se smatra gotova politična organizacija upravičeno izvajati vsako nasilje nad državljani, ki se slepo ne pokore njenim načelom in zapovedim. Nam manjka pravih besedi, da bi pravilno ožigali in obsojali tako postopanje. Čas je, da spregovorimo na naslov te gospode resno besedo. Političnemu terorju v teh krajih naše države mora biti storjen konec! Gospodje, ki predstavljajo v vodjo politično organizacijo, po katere navodilih se izvaja teror, imajo dovolj možnosti, da ga v krali zatro. Nihče jim ne more verjeti, da tega ne bi mogli doseči. Ako že neprestano govorijo o postopni svobodi in pravičnosti, potem naj bodo dosledni. Morala in etika ne moreta imeti dveh obrazov.

Končno napoveduje »Samouprava«, da se bo država v bodoče resno pobrignala, da bodo vsa teroristična dejanja nad političnimi nasprotniki temeljito kaznovana. Ako v kakem primeru ne bo mogoče ugotoviti neposrednih krivcev bo morala škodo poravnati občina, v kateri se je zločin zgodil.

O nasilju in resnici

»Glasnik JRZ za savsko banovino« razpravlja o demokraciji in prihaja do ugotovitve, da sta »resnica in demokracija« besedi z velikim pomenom in ju ravno zato majhne in malenkostne duše izrabljajo. Pri nas doživljamo stalno, da opravičujejo malenkostni politiki svoja dejanja z demokracijo. Isti ljudje pokrivajo tudi svoje grehe in napake s stalnim sklicevanjem na svobodo... Malenkostne duše ne prenesejo kritike. Namesto da bi jo upoštevale in popravile svoje pogrške, odgovarjajo na njo s terorjem in nasiljem, s katerima poskušajo zadušiti svobodni glas kritik in zatreti vsako svobodno akcijo. Pri tem pa pozabljajo, da s terorjem in nasiljem ni mogoče ubiti resnice.

Sestanek slovenskih mačkovec v Novem mestu

Včerajšnji »Hrvatski dnevnik« poroča: »Na velikonočni ponedeljek je bil v Novem mestu dobro uspel sestanek sreske organizacije Kmečko-delavskega pokreta. Prisostvovali so mu predsedniki dvajsetih občinskih organizacij tudi iz najbolj oddaljenih občin, kakor so n. pr. Hinje, Zuzemberk, Trebnje, Mirna, Bela cerkev itd. Na sestanek sta prišla dr. Lončar iz Ljubljane in bivši kandidat v novomeškem srezu Krunoslav Batušić iz Zagreba.«

Pri nas ne bo protižidovskih zakonov

V zadnjem času so objavili nekateri vojvodinski in zagrebški listi vesti, da se pripravljajo tudi pri nas poseben zakon naperjen proti Židom. Sedaj objavlja uradna agencija Avala vest, v kateri pravi, da je od merodajnega mesta obveščena, da so vse vesti o pripravljajanju »kakega posebnega protižidovskega zakona izmišljotina in neosnovane. Za predložitev takega zakona ni v Jugoslaviji nobenih razlogov.«

Ali je bila naša prva uganka težka?

Nekaj pomenka z našimi čitatelji

Danes smo prejeli prva vprašanja nekaterih preplašenih tekmovalcev. Trije so izgubili izrecek za zloženko iz nedeljskega »Jutra« in nas sprašujejo, kaj sedaj. Tu je samo ena pomoč: ako rešite vse uganke, pa ne položite popolne in pravilno sestavljene zloženke, ste izločeni iz tekmovalja. Ako ste torej prvi del zloženke izgubili ali založili, pomagajte samo, da si preskrbite še enkrat velikonočno številko »Jutra«, v kateri je natisnjen ta kos zloženke, označen s številko 7. Ako v vašem kraju velikonočne številke ni več dobiti, se obrnite na upravo »Jutra« v Ljubljani, ki jih ima še par sto izvodov v zalogi. Za številko in poštino priložite 3 din v znakomaj.

Imamo že tudi tekmovalni konzorcij. Seveda kje drugje kakor na Viču pri Ljubljani! Skupina mladih ljudi, ki računata, da bo avtomobil »sigurno« pri-

padel njej, če pa ne potem »sigurno« motorno kolo ali pa vsaj bicikel, zbira nedeljska »Jutra« pri tistih čitateljih, ki sami baje nimajo interesa za tekmovalje. Dosedanji uspehi pa niso zavidanja vredni. Baš ta »konzorcij« je marsikoga opozoril, da se je spomnil: »glej no, na to bi bil pa skoraj pozabil« in je šel poiskat že založeno »Jutra« — toda za sebe.

Ali je bila naša prva uganka težka? Veliki matematiki so jo reševali z iksi in ypsiloni po vseh pravilih višjega računoznanstva. Tisti, ki so nam algebralne skrivnosti tuje, smo stvar opravili mnogo bolj preprosto. Hvala Bogu, rezultat je pri obeh enak, seveda če smo pravilno računali. Tudi v delavski in kmečki hiši brez solancev ni delal račun posebnih preglastic, temveč je bil le nekaka duševna zabela k velikonočnemu potičnemu žegnju.

Nenavadno pozna zima

Skoro po vsej Evropi je pritisnil nov mrzli val, ki je povzročil silno škodo

Beograd, 20. aprila. p. V Beogradu so danes doživeli neprijetno iznenađenje: ponoči je padlo piecice snega. Sicer so bili z vsi poslednji dnevi hladni in deževni, vendar njih ne pričakoval, da bo v Beogradu tik pred pravoslavno veliko nočjo še snežilo.

Tudi po mnogih drugih krajih države je zapadel sneg. Z njim je nastopil še mraz tako da je bila sadnemu drevju in posevkom na poljih prizadana velika škoda. V beograjski okolici se je dreveje po sadovnjakih že vse razvelo, pa se je bati, da bodo sadjereji letos ob ves pridelek.

Dunaj, 20. aprila. b. Vso srednjo Evropo je zajel za to dobo izreden mrzli val, ki prodira iz polarnih krajev. Skoraj v vsej srednji Evropi je večeraj in danes snežilo. Temperature pa so zlasti ponoči padle pod ničlo. Nenavaden mraz je povzročil obilo škoda na sadnem drevju in po vinogradih. Tudi zgodnja povrnitva je pomrznila. V vinorodnih krajih že dva dni kurijo, da tako vsaj deloma obvarujejo vinograde pred preveliko škodo. Mrzab bo trajal še več dni.

Monakovo, 20. aprila. b. Vsa Bavarska je doživela letos novo nenavadno pozno zimo. V Poalpu je zapadel do meter debel sneg, a tudi v nižinah je večeraj in danes snežilo. Davi je bil v Monakovu tako

debel sneg, da so morali čistiti ulice s snežnimi plugi, več tisoč brezposelnih pa je ves dan kdalo sneg in čistilo hodnike. Mraz je povzročil obilo škoda na sadnem drevju.

Pariz, 20. aprila. b. Mrzli val je zajel vso Francijo. Posebno hudo so prizadeti vinorodni kraji južne Francije. V pretekli noči je znašala temperatura 4 stopnje pod ničlo. Najhuše je prizadela Champagne, kjer so uničeni skoraj vsi vinogradi. Škoda cenijo na mnogo milijonov.

Milan, 20. aprila. b. Vsa severna Italija preživlja novo nenavadno pozno zimo. Dočim je prejšnje tedne vlada'o že toplo pomladansko vreme in je vse dreveje bilo že v cvetju, je zadnje tri dni zavladal hud mraz. V planinah je zapadel sneg, ki sega globoko v doline. Temperatura je padla na ničlo. Mraz je povzročil mnogo škoda. Tudi v srednji Italiji se čutijo posledice mraza. Letoviščarji so pobeželi. Celo na Pijemontu je mraz povzročil obilo škoda.

Bern, 20. aprila. b. Zavod za pospeševanje sadjarstva poroča, da je mraz zadnjih dni povzročil precej škoda. V nižjih legah je bilo dreveje že v cvetju, sedaj pa je vse pomrznilo. V višjih legah sadno dreveje ni tako hudo prizadeto, vendar pa bo tudi tam donos znatno manjši, kakor pa je sprva kazalo.

Jubilejni turnir LŠK

Ljubljana, 20. aprila. Ze vsa poslednja kola je bilo neobičajno mnogo otvoritev s kraljevim kmetom in so bile tudi danes 4 take partije. Zlasti se radi poslužujejo španske otvoritve. V današnjem 8. kolu je bilo popoldne končanji 6 partij, 4 od njih z remiji.

Najprej sta odnehala Pirc in dr. Astaloš. Po mizni igri ortodoksnega damskega gambita sta se v 24. potezi sporazumela za remis. V francoski partiji med Totom in Foltysom je prišel slednji zaradi pasivne igre belega do močnega napada, ki ga je zmagovito sprovedel. Tot se je v 31. potezi vdal. Foltys je s tem beležil svojo prvo zmago. Tot pa četrti zaporedni poraz. Vidmar ml. je izbral proti Šorlijevemu damskemu gambitu slovensko obrambo. Žrtvoval je figuro in dobil 3 kmete. Ker pa je imel Šorli dobro protigr, je bila partija remijska. Izredno ostra je bila borba v španski partiji med dr. Trifunovićem in Kostićem. Slednji je sicer razbil pozicijo svojih kmetov, je pa dobil za to enega nasprotnega. Trifunović je pozneje stanje izenačil. Nato je Kostić žrtvoval za napad kmeta in grozil z matom. Beli je moral kmeta vrniti, v časovni stiski pa je Kostić spregledal, da bi lahko postavil nasprotnika pred neubranljivo mat in se je končno z žrtvijo trdnjave zadovoljil v večnjem šahom. Enaka otvoritev v partiji med Steinerjem in Furlanijem se je razvila v izredno zanimivo pozicijsko igro. Steiner je močno napadal in spravil črnega v časovno stisko, kjer Furlanji ni igral najboljšje in si je popolnoma upropastil pozicijo. V brzupnem položaju je v 34. potezi kapituliral. Nedeljković in dr. Tartakower sta igrala staro indijsko otvoritev. Črnemu se je posrečilo v središčnici dobiti kmeta, a je beli nato zamenjal dami in je nastala trdnjavska končnica. Kljub vsem naporom se Tartakowerju s kmetom ni posrečilo zmagati in se je moral zadovoljiti z remijem. Nedeljković je igral partijo od začetka do konca, zlasti pa končnico, izvrstno.

Ostali dve partiji sta bili prekinjeni. Bröder je izvrstno igral ortodoksnj damski gambit nasproti dr. Vidmarju in dobil ugodnejšo pozicijo. Dr. Vidmar se je hotel osvojitviti iz stisnjene položaja in je pri tem napravil hudo napako, ki bi takoj odločila. Bröder bi lahko dobil dva kmeta, vendar enostavno kombinacije ni videl in je celo dovolil nasprotniku znatno izboljšati situacijo. Ob prekinitvi ima sicer Bröder kmeta več, toda črni ima dobre izgleda na remis. Izredno borbeno je bila tudi španska partija med Szabojem in Preinšalkom. Slednji je kot črni za hitrejši razvoj žrtvoval kmeta in prišel do močnega napada. Zaradi izvrstne Szabojeve obrambe pa ni dosegel ničesar. Beli je namreč vse nevarne figure pospravil z deske in je bila partija prekinjena v damski končnici, v kateri ima Szabo dva kmeta več.

V nadaljevanju prekinjenih partij dr. Vidmar ni mogel zadržati prostega kmeta, ki ga je Bröder nevdržno peljal v damo in se je po 52 potezah vdal. Tudi Szabo je končal zmagovito svojo partijo proti Preinšalku.

Stanje po IX. kolu: Kostić, Szabo 7, dr. Trifunović 6, dr. Tartakower 5 in pol, dr. Astaloš 5 (1), Bröder, Pirc 5, Steiner, Vidmar ml. 4 in pol, dr. Vidmar 4 (1), Nedeljković 3 in pol itd.

V X. kolu se bodo srečali Furlani — dr. Astaloš, Vidmar ml. — Pirc, Foltys —

Šorli, dr. Tartakower — Tot, Preinšalk — Nedeljković, dr. Vidmar — Szabo, Kostić — Bröder in Steiner — dr. Trifunović.

Predsednik Beograjskega šahovskega kluba g. Milan Cvijanović je daroval za turnir k. že razpisanim, dve nadaljnji, nagradi, obe po 300 din: eno za najboljši uspeh nenagrajenega Jugoslavena nasproti tujim mojstrom, drugo pa za najboljši uspeh nenagrajenega nasproti nagrajenim.

Razpis učiteljskih služb

Beograd, 20. aprila. AA. Prosvetni minister je sklenil razpisati izpolnitve praznih učiteljskih mest. »Službene novine« bodo z dne 21. t. m. objavile ta sklep skupaj s seznamom praznih mest.

Otvoritev Jakčeve razstave v Zagrebu

Zagreb, 20. aprila. o. Po daljšem presledku je prišla v Zagreb na vrsto spet razstava slovenskega slikarja. Danes popoldne so otvorili razstavo Božidarja Jakca, ki so jo uredili v znanem Uličevem salonu. Jakac je razstavil portrete in pejzaže iz Slovenije, Dalmacije, Norveške in Amerike. V zagrebških umetniških krogih so njegova dela izvala mnogo zanimanja in priznanja.

Izmed portretov so med drugim razstavljene slike bana dr. Ružiča, dvorne dame Sverljugove, pesnika dr. Gradnika in vseučiliškega profesorja dr. Zarnika.

Razstavo je otvoril zagrebški župan dr. Pečić v prisotnosti lepega števila zastopnikov zagrebškega javnega življenja in umetniških krogov. Razstava bo trajala do 1. maja.

Zastopnik saveza SKJ pri svečanostih na Rakeku

Beograd, 20. aprila. d. Uprava saveza Sokola kraljevine Jugoslavije je danes odredila I. podstarešino saveza SKJ br. Engelberta Gangla da v nedeljo 24. t. m. pri poklonitvi Sokolstva na Rakeku pred spomenikom blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju zastopa savez SKJ, govori v njegovem imenu in na spomenik položi vence.

Načelnik Ostojić upokojen

Beograd, 20. aprila. p. Dosedanji načelnik proračunskega oddelka finančnega ministrstva Milan Ostojić je bil upokojen.

Premestitev pri železnici

Beograd, 20. aprila. p. Železniški višji kontrolor Alojzij Perhavec je bil premeščen iz Mostarja na Rakek.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Spremenljivo vreme. Pretežno oblačno z nekaj snega tu pa tam. Toplota bo še padla, posebno ponoči. Mraz bo pritisnil v severnih krajih in v gorskih predelih.

Zagrebška: Temperature relativno nizke, hladni vetrovi in padavine ponekod v obliki snega.

Dunajska: Večinoma oblačno od časa do časa padavine, najbrž tudi v nižjih legah sneg.

Nov papeški nuncij v Beogradu

Beograd, 20. aprila. o. Za novega papeškega nuncija v Beogradu je bil imenovan msgr. Ettore Felice, ki je bil doslej nuncij v Chilu.

Rooseveltov pomorski program odobren

Washington, 20. aprila. o. Ameriški senat je odobril veliko Rooseveltov pomorski gradbeni program ki določa 1156 milijonov dolarjev izdatkov za gradnjo novih vojnih ladij. Po tem programu bodo zgrajene 4 velike vojne ladje po 45.000 ton, 46 križark, 26 majših križark, 2 matični ladji za letala in 950 hidroavionov. Velike vojne ladje bodo stale po 90 milijonov dolarjev.

Velik požar v Beogradu

Beograd, 20. aprila. o. V pretekli noči je nastal v tovarni žice Glihe Filipovića v Beogradu velik požar. Ker se nahajata tovarna v zelo obljudenem mestnem okraju in v neposredni bližini beogradske električne centrale, je nastala nevarnost, da bi se požar razširil na sosednje stavbe. Gasilci je po hudih naporih uspelo lokalizirati ogenj, tako da ni bila uničena niti vsa tovarna. Največ škoda je požar napravil v 1 in 2 nadstropju tovarniškega poslovnja. Pritičje ki so bili v njem razmeščeni dragoceni stroji je ostalo po zaslugi gasilcev malone nepoškodovano. Vendar je po požar uničil mnogo blaga. Povzročil je škodo ki sega preko potrdnega milijona din. Vzrokov požara doslej niso mogli dognati.

Žrtve letalske nesreče na Pokleku prepeljane v Zagreb

Romunska letalska komisija na kraju nesreče — Preiskava se nadaljuje

Rajhenburg, 20. aprila. Danes popoldne so bile žrtve letalske nesreče pri Podredu — romunski kapetan Dimitrescu ter italijanska letalca, major Bacula in mehanik Merizzi — prepeljane v Zagreb. Z njihovim prevozom je silno zanimanje prebivalstva za to veliko letalsko nesrečo nekoliko uplahnilo.

Kakor je »Jutro« napovedalo, so danes prispeli iz Zagreba člani romunske letalske komisije, da si ogledajo kraj nesreče in poizkusijo dognati njene vzroke. Ob 9. dopoldne sta prispela iz Zagreba v Rajhenburg dva avtomobila. Prvi je bil tovorni avto z letalskim vojaštvom, drugi pa je bil velik in lep luksuzni avto, v katerem se je peljalo pet gospodov in sicer dva v uniformi romunskih častnikov, trije pa v civilni obleki. Pred pošto so izstopili, a po kratkem postanku in majhnih opravih na pošti so nadaljevali pot v Podredo, kamor so prispeli ob 10. Ogleдали so si kraj nesreče, nato pa so se podali v mrtvašnico na farnem pokopališču v Podredu, kjer so od večerj popoldne ležali vsi trije mrtvi letalci na mrtvaškem odru, v preprostih črnih krstah. Ljudstvo se je večerj v velikih trumah zgrinjalo k mrtvičem, ko so jih na kraju nesreče polagali v krste in je obenem naš letalski zdravnik pregledal poškodbe. Potem je

ljudstvo do večera hodilo mrliče kropiti in mnogi so jih kropili še danes dopoldne. Farni zvonovi v Podredu so sinoči in danes peli žalno pesem za nesrečnimi pokojniki. Ljudje so položili na krste mnogo cvetja in tako res najprisrčnejše pokazali svoje obžalovanje.

Skupno z romunsko komisijo so bili tudi naši letalski častniki iz Zagreba danes na kraju nesreče in na pokopališču v Podredu. Iz Ljubljane je prispel zastopnik italijanskega konzulata cav. Torenzi. Šele popoldne je prišla od letalskega poveljstva v Zagrebu brzojavka, da je treba mrliče prepeljati v Zagreb, od koder nastopijo pot v domače kraje. Krste so naložili na velik tovorni avto, ki so ga potem popoldne pregnali. Ob 13. uri so pokojni trije letalci nastopili svojo zadnjo pot iz Podrede. Rajhenburg je mrtvaški avto pasiral ob 14. uri. Pet minut za njim je brzel skozi Rajhenburg luksuzni avto, s katerim se je vračala romunska komisija z italijanskim letalskim atašejem proti Zagrebu.

Na kraju nesreče so senovski orožniki do danes popoldne neprenehoma vršili naporno službo. Naši častniki in vojaštvo bodo še pospravili ostanke letala in samo še čakajo na naredbo, da tudi ta poslednji

torov odpravijo v Zagreb in dalje v Beograd, da bo izročen Rumuniji. Kar je bilo dokumentov, je zbrala naša letalska komisija in jih bo izročila komandi letalstva v Novem Sadu v svrhu nadaljnje preiskave. Prebivalstvo vsega brežiškega in kozjanskega okraja se bo pa še dolgo spominjalo nesreče treh letalcev, ki so na poletu iz Milana v Bukarešto našli na Pokleku prezgodnjo smrt.

★

Naša letalska oblastva so bila pretekli teden obveščena, da bosta na velikonočni ponedeljek pluli iz Milana čez našo državo v Bukarešto dve novo nabavljene vojni letali. Leteli sta iz Milana nad Ljubljano in sta nameravali za kratek oddih pristati na letališču v Maksimiru pri Zagrebu. Na nesrečo sta potem pri Rajhenburgu v megli in snegu izgubili smer in zabodili, nakaž je sledila katastrofa. Kakor poročajo iz Bukarešte, je smrt kapetana Evgena Dimitrescu, ki je bil že nekaj let na glasu enega prvih romunskih letalskih »asov«, zbudila veliko obžalovanje. Dimitrescu bo pokopan seveda na državne stroške in z vsemi vojaškimi častmi. Italijanska letalca, ki ju prepeljejo v Milan.

Pomladne nezgode na Gorenjskem Posledice vremenskih menjav — Zgodnji letoviščarji

Radovljica, 20. aprila. Kako se vsako leto, se je tudi letos uresničil stari rek, da sneg pride nasproti zelenju ter da se zima in pomlad morata srečati v planini. Mnogi so s strahom gledali prehiti vremenski preobrat ob koncu marca, posebno še, ko je solnce tako hitro odpiralo usnjene popke na sadnem drevju. Tudi bukke so letos izredno zgodaj ozelenele. Še pred cvetno nedeljo se je pojavila na pobočju Jelovice široka zelena progga, ko je bilo drevje v dolini še vse rjavo. Le trate niso hotele ozeleneti.

Kmetje so posebno skrbne mrzle noči. Takrat, ko se je bilo že odprlo popje na drevju in je bilo v toplem ozračju, ogretem od prijaznega pomladnega solca, pričakovati, da se odpre tudi cvetje, je bila vsako jutro huda slana in celo led na mlakužah. Tako so naenkrat spet prišli izredno pusti dnevi. Pričela je biti burja. Posmodila je deteljo, kar je je ostalo po letošnji trdi zimi. Zadnja zima je namreč zelo uničila ozimne in je posebej tudi mnogo deteljišč. V dolini Lipnice so morali kmetje ponovno posejati njive s pšenico in ozimno ržjo.

Burja je zadržala razvoj cvetja na jablanah in hruškah, dočim črešnje niso mogle več kljubovati prijetnim opoldanskim žarkom in so se kljub svaričim burje razcvetele. Seveda so na Gorenjskem vse pozeble in tako bomo letos brez domačih črešenj. Zalostno je bilo gledati te zale bele neveste, ki so čez noč morale zametniti belo oblacilo z umazano rjavim.

Burja je zadržala tudi delo na polju. Ozimni ječmen, oves in deteljo so mnogi posejali pravčasno. Nekateri imajo v zemlji tudi že zgodnji krompir, večino poljedelcev pa je pregnala s polja pusta burja in so zaostali z delom. Prej zelo zaskrbljeni sadjarji so bili zdaj zadovoljni z ve-

trom, saj je zadržal prehitri razvoj cvetja. Prestrašili pa so se velikonočnega snega, ki se je pričel vsipati v gostih kosmuljah v ponedeljek zjutraj. Popoldne je bilo že vse belo, srečala sta se sneg in zelenje. Šele v torek je sneg po dolini skopnel. Ker je bilo oblačno razvijajočemu se cvetju jabolčan in hrušk za enkrat to še ni škodovalo. Če pa znova pride slana, kar ni izključeno, ker je v gorah padlo mnogo snega, potem bo jabolane in hruške zadela ista usoda kakor črešnje. Če se cvetje še dolgo ne bo odprlo, ga bržčas napade cvetoder, hud sovražnik sadjarjev.

Ptice, med njimi klateži in selivke (razen tistih, ki prilete k nam šele v maju) že pridno gnezdiijo. Neprijetni dnevi so bili za lastovke, ki so priletele na Gorenjsko pred dvema tednoma. V snežnem mežu so zmrzovali, gladujoče po podstrešjih. Nekaj sirotic je tudi poginilo. Polju utegne biti sneg koristen, saj mu ne pravi zamaš beraški gnoj. Usoden pa bo za sadje, če se bo prehitro zjasnilo.

Zelo zgodaj so se letos pojavili letoviščarji. Z Bleda se razhajajo v okolico, deloma peš, največ pa z avtomobili in tudi v velikih avtobusih. Obiskujejo okoliške vasi. Kakor pripovedujejo, so iz raznih krajev Nemčije, so iz Porenja in poznajo naše ondote naseljenke, dalje iz Bavarske, celo iz Hamburga jih je nekaj prišlo na

Bled. Pravijo, da so jim naši kraji zelo všeč. Zanimajo se za vsako stvar. Izprašujejo o našem gospodarstvu, kmetijstvu in industriji, posebno pa se zanimajo za socialna vprašanja. Radi slišijo lepo besedo o naši kulturi. Nekateri so slabo poučeni, precej pa je takih, ki natančno poznajo našo zgodovino. O vseh gostih se lahko reče, da so prav prijazni in izobraženi. Radi pripovedujejo, kaj vse so že slišali od naših izseljencev v Nemčiji. Večina naših ljudi tam gori hvali domovino, so pa vmes tudi taki, ki zabavljajo. Nemcem, ki so sami vneti rodoljubi, je to precej nepojmljivo. Odkar imamo skupno mejo, upajo, da bodo čim pogostejše prihajali v naše kraje.

Obstreljenci in drugi iz ptujske kronike

V ptujski okolici se je za praznik zvrstilo precej nesreč

Ptuj, 20. aprila. In spet ne more ptujska kronika mimo posledic velikonočnih streljanj. Naši fantje na deželj imajo pač radi raznovrstno razsajanje. Tako so tudi letos pridno streljali, potem pa je bolnišnica morala sprejeti vrsto poškodovancev.

12-letni France Zajc iz Sel je streljal na veliko nedeljo pa ga je močno usekalo v levico, 11-letni Slavko Ivančič iz Apač je izgubil palec na levici, 37-letni Franc Prelog od Sv. Miklavža je dobil poškodbo na desnem nogi in levi roki, 25-letni France Toplak iz Nove vasi ima hudo poškodovano levico. Najhujše pa se je primerilo v Nadolah, občina Zetale. 15-letni France Mohorko se je pri streljanju tako poškodoval na desnem nogi in desni roki, da mu bodo morali desno najbrž odrezati. Ko se fantje pozdravijo, bodo morali še pred sodišče na zagovor.

Velikonočna kronika nadalje beleži tragično smrt 45-letne posestnice Marjete Postrakove v Grajenščaku pri Vurbergu. Našli so jo na podstrešju hleva obešeno. Orožniki so našli dva listka: na prvem je bilo napisano, da si je vzela življenje zaradi družinskih razmer, na drugem listku pa je bila izražena njena poslednja volja,

da dobi vse imetje njen hlapec France Mihelič. ki je bil tri leta pri posestnici v službi. Prave vzroke gospodinjinemu obupu na razpisuje sodišče, gospodinjo pa so pokopali na pokopališču v Vurbergu. V hiši prebiva še njena 60-letna mati, ki nikakor ni slutila, kaj hči namerava. Gospodinjo je zjutraj še pekla kruh, naenkrat pa je izginila in čez čas so jo našli na podstrešju mrtvo.

Seveda velika noč ni minila brez požara. Posestniku Antonu Kozlu v Trešcu, občina Sv. Vid, je zgorel skedenj, hlev in svinjaki. Škoda znaša 25.000 din, je pa menda krita z zavarovalnico. Sodijo, da je požar zanetil kakšen brezposelnik, ki je prenočeval na skednju in zavrgel ogorek cigarete. Domačini so sami preprečili razširjenje požara.

Po Halozah je spet zapadel sneg. Na velikonočno soboto popoldne je deževalo. Velikonočna nedelja je bila res zelo lepa toda čez noč se je vreme sprevrglo in smo se na velikonočni ponedeljek zbudili v snegu. Po Halozah kakor tudi po Pohorju in bližnjim gredičev je obležalo precej snega, da kmetje močno tarnajo glede vinske trte in sadnega drevja.

Draginja v črnem revirju narašča Za praznike je bilo vsega dovolj, a cene so visoke

Trbovlje, 20. aprila. Sobotni živliski trg je bil zelo živahen. V znamenju velikonočnih praznikov se je nudilo obilo živih vseh vrst. Od kupcev so to pot še posebno prevladovali rudarji. Velikonočna draginjna doklada, ki jo je delavstvu izplačala TPD in nakazilo zaostalih nezgodnostnih rent je tudi trboveljskega rudarja izjemoma založilo z nekaj več denarja, ki ga je uporabil v izdatnejši meri za nakup živil.

Vse, kar se je nudilo na trgu, je šlo dobro v denar. Zaližbog je bilo opaziti, da so ta trenutni materialni približek rudarjev netrgovsko izkoriščali tržni prodajalci, posebno pa kmetice iz Savinjske doline. Jabolka so kljub veliki ponudbi poskočila na 5 din kg, jaja v lanskim sezoni po 20 do 22 za 10 din, so se tokrat podražila kar na 14 in 15 po 10 dinarjev. Istotako se je v teh dneh občutno podražila perutnina, na 30 do 35 din po kljunu. Zelenjave je bilo v izobilju. Glavnata salata 10 — 12 din za kilogram, novi grah 8 din, cvetača 8 din, nove redkvice prav mali čepki po 1 dinar. Mnogo je bilo tudi mlečnih proizvodov posebno sladke in kisle smetane. Vendar so kljub povišanem cenam kupniki v kratkem času vse blago, ki ga je primanjkovalo tudi v ostalih trgovinah. Sirovo maslo je v ceni poskočilo za 2 do 4 din pri ¼ kg.

Pozdraviti velja pametni ukrep občinske uprave, da je v oči praznikov odredila veterinarsko kontrolo mleka, ki jo je uspešno vršil živinovozdravnik s pomočjo policijskih organov. Pregled je ugotovil, da se je donášalo precej posmetega in zalitega mleka, ki so ga zaplenili in brezplačno razdelili med siromašne delavske rodbine.

Koristno bo prihodnjič pregledovati mleko ne le ob glavni prometni žili, temveč tudi v oddaljenih delavskih revirjih, kjer je mleko še morda manj odstotno in zaradi velike potrebe pri številnih delavskih družinah, še bolj potrebno kontrola. Tudi pri prodaji mleka so mestoma izkoriščali praznike in denar delavstva. Po nekod so z izgovorom praznikov povišali ceno na 2.50 pa celo 3 din po litru. Občina naj z vsem poudarkom pazi, da se bodo trgovci držali maksimiranih cen.

Meso se je v obče podražilo. Goveje meso je po 12 do 14 din (prej 10 do 12), telečje 16 — 20 din (prej 14 — 18 din), svinjina 16 do 20 din (prej 15 do 18 din). Razlog povišanem cenam je podražitev ceni žive teže. Izredno mnogo se je za praznike prodalo uvoženega prekajenega mesa, ki je letos doseglo rekordno ceno 24 din kg (šunka) in je tako preseglo lansko ceno za 4 do 6 dinarjev.

V splošnem je treba ponovno ugotoviti vse občutne draginje na trboveljskem trgu, ki ji je prebivalstvo, posebno pa nameštstvo, državno in privatno, le še težko kos. Zahteva po uvrstitvi Trbovelj v višji draginjski razred je obča in v vsakem pogledu upravičena. Trboveljski draginjski indeksi je že davno prekašali sreske in mestne tržne cene ter je vse bolj resno opozorilo odločujočim činiteljem, predvsem občini, da uvede pri pristojnih oblastih odločno akcijo, ki bo Trbovlje uvrstila v II. draginjski razred, nameščencem pa zagotovila nujno potrebno večjo draginjsko doklado.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Z Odolom moja dragica
si usteca neguje...
Ah, kakšna sreča, kakšna slast
kadar me poljubuje.

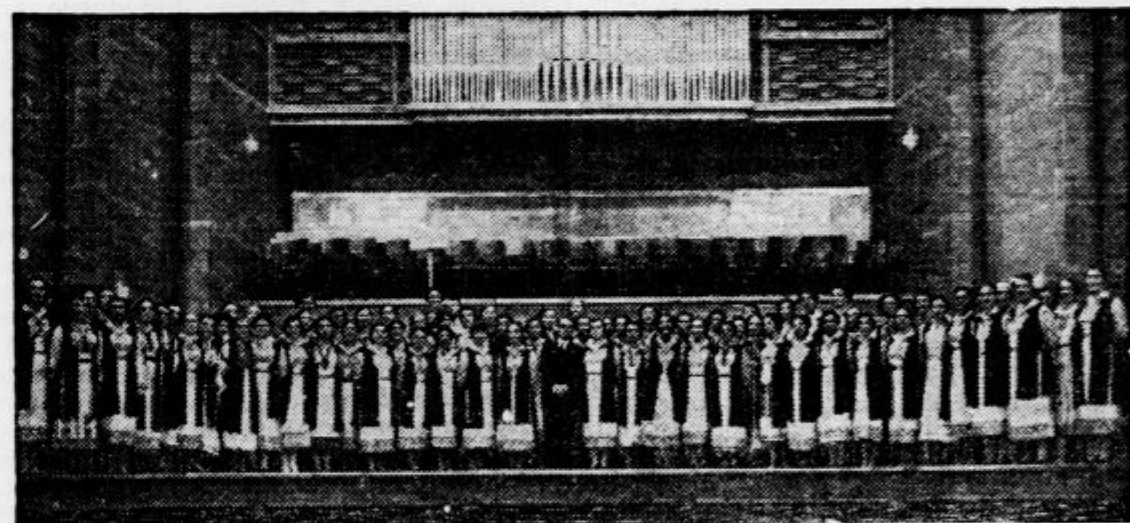
Smehljajoča usta olepšajo in pomladijo obraz vsake žene ter ga napravijo privlačnega in ljubkega. Vsaka žena lahko ohrani to mladost do visoke starosti, če neguje usta in zobe ter jih ohrani zdrave. Pravilna nega ust in zob je z ODOLom.

Aromatično varstvo Vaših ust oskrbi na najboljši način ODOL

Praznik Vrbice je bil v nedeljo v Beogradu spet svečano praznovan s sprevedom otrok po glavnih ulicah. Na Tarzijah je mladina defilirala mimo patriarha Gavriila in pravoslavnih episkopov

Pevski zbor sofijskih učiteljic

Ljubljana, 19. aprila. Pevski zbor sofijskih učiteljic, ki bo nastopil v ponedeljek 25. tm. v veliki dvorani filharmonije v Ljubljani, je bil ustanovljen pred tremi leti na pobudo učiteljic iz Sofije. Prvi dirigent je bil znanj bolgarski komponist in učitelj Peter Bojadžiev, od lanskega leta dalje pa vodi zbor mlad in energični učitelj tehnične šole, absolvent muzikalne akademije v Sofiji g. Krum Bojadžiev.

V zboru je 70 učiteljic z raznih osnovnih in meščanskih šol v Sofiji. Pevski zbor slovi kot prvi ženski učiteljski zbor v Bolgariji, ki prvenstveno goji bolgarsko narodno pesem. Zbor je član bolgarske pevske zveze ter uživa od strani prosvetne oblasti vso gmotno in moralno podporo. Na svojih koncertih nastopajo članice

z zbora v bolgarski narodni noši. 24. tm. zvečer bo pevski zbor sofijskih učiteljic prispel v Ljubljano z brzovlakom. Ženska društva mesta Ljubljane predvsem pa učiteljstvo pripravljajo bratski sprejem. V Ljubljani bo zbor koncertiral v ponedeljek 25. t. m. zvečer v veliki filharmonijski dvorani. Program koncerta je skrbno sestavljen ter bo pokazal našo javnost odenke bolgarske duše, 26. aprila bo zbor nastopil v škofji Loki, 27. aprila v Litiji in 28. aprila v Trbovljah. Na svojem povratku v domovino bodo pevke nastopile tudi v Beogradu.

V vseh krajih, kjer bodo bolgarske pevke nastopile, jim pripravljajo društva, posebno pa učiteljstvo, kar najlepše sprejeme in bivanje, da bodo odnesle iz naših krajev najlepše spomine.

Mariborska CMD je ustanovila dr. Lašičev sklad

Maribor, 20. aprila.

Snoči sta se odbora moške in ženske podružnice CMD v Mariboru po pogrebu nepozabnega narodnega borca in predsednika tuk. podružnice CMD dr. Ferda Lašiča sestala k žalni seji. Podpredsednik moške CMD vpok. nadzornik g. Ivan Tomažič se je toplo spominjal pokojnika ter je v glavnih obrih zjel njegovo delovanje za CMD, za zgraditev novega šolskega poslopja v Gradišču in zlasti za poživljenje moške in ženske podružnice. Prisotne odbor-nike in odbornice, ki so spominski pietetni govor poslušali stoje, je pozval, da se odložijo spominu nepozabnega pokojnika tako, da neutrudno delujejo v duhu onih smernic in idealov, ki so tudi dr. Lašiča vodili pri njegovem delovanju. Ko so prisotni ob koncu spominskega govora zaklicali trikratni »Slava«, je bila žalna seja zaključena.

Pri obolenju žolča, jeter, pri žolčnih kamnih in zlatenici urejuje naravna »Fran-Josefova« grenčica prebavo in pospešuje iztrebljenje črevesja. — Klinične izkušnje potrjujejo da domača pitna kura (zdravljenje) dobro učinkuje, ako popijemo »Fran-Josefova« vodo zmešano z malo tople vode zjutraj na prazen želodec.

Opis: reg. št. 15 485/35

Četrte ure po žalni seji je bila redna seja obeh podružnic CMD. Sprejet je bil predlog, da se ustanovi v okrilju obeh podružnic dr. Lašičev obmejni sklad in se naprošajo vsi prijatelji CMD in člani, da prispevajo v ta sklad za narodno obrambne namene. O uporabi bosta odbora sklepala pozneje. Tudi se je na seji sklenilo, da bo v postavitve 50-letnice moške in 40-letnice ženske podružnice CMD dne 21. maja zvečer v mestnem parku pevski koncert mariborskih in okoliških pevskih zborov, v nedeljo 22. maja dopoldne pa slavnostni občni zbor obeh podružnic.

Nadzornik Josip Korban zapusti Gornji grad

Gornji grad, 20. aprila

Gornjegrajski sreski šolski nadzornik Jože Korban je prejel dekret o upokojitvi. Spričo polnih službenih let novica ni nepričakovana, a vendar je užalostila številne prijatelje in mladino, ki se je od ljubljanske nadzornika poklonila s prisrčno prireditvijo v Sokolskem domu.

Nadzornik Korban je prišel pred dobri 30 leti v Gornji grad, vneto je zastavljal plug narodne prosvete kot učitelj, upravitelj in nadzornik. Skoraj polovico življenja je preživel tu, najlepša leta je žrtvoval na-

šim ljudem in krajem. Odkritosrčen vzgojitelj in iskren prijatelj, ki nima nobenega sovražnika, odhaja od nas. Podrobno govoriti o njegovih povsem pozitivnih uspehih v šolstvu nam ni mogoče, sicer pa Korban tudi ne ljubi slavošpevov, ko ga lahko osreči zavest, da je dal svoje najbolje. Uveljavil je se tudi z ljubkimi mladinski-mi pripovedkami in igranicami, ki jih je cela vsta Sodeloval je tudi kot podlistkar v naših časnikih. Posebno pozornost je vzbudil njegov podlistek v celjski »Novi Dobie pod naslovom »Skobec«, v katerem pripoveduje o Gornjem gradu in o pokojnem Kocbeku. V naših organizacijah je storil mnogo dobrega za napredek ljudstva. Odlikovan je bil z redom Sv. Save.

Vzgojil je pokolenja mladine in učiteljev, ki se ga vsi hvaležno spominjajo. Velja mu prisrčna zahvala za veliko delo, pregrešali ga bodo številni prijatelji, še prav posebno naši lovci S svojo družino namerava g. nadzornik preživeti pokoj v Ljubljani. Želimo mu še mnogo let mirnega in srečnega življenja!

Domače vesti

* Prva žena v Jugoslaviji kot delegat vlade pri Društvu narodov. Na zadnjem zasedanju sveta Društva narodov je bilo določeno, da to komisija za socialno politična vprašanja delovala od 21. t. m. dalje v Ženevi. Za zastopnico naše vlade v tej komisiji je bila imenovana gospa Milena Atanackovičeva, nadzelnica ministrstva socialne politike in narodnega zdravja.

* Češki nonet izvaja jutri 22. t. m. na svojem koncertu v Pragi poleg treh čeških del tudi nonet Slavka Osterca. O Ostercu vedu, da bo tokrat prvič izvedeno, je izšla podrobna analiza v praški glasbeni reviji »Ritmus«. Koncert se vrši kot slavnostna prireditev ob priliki 20-letnega obstoja CSR.

* Moderne šene iz Turčije proučavajo življenje naših muslimank. Iz Ankare in Carigrada je prišla v Mostar skupina odličnih turških javnih delavk. Med njimi so vsi uradniki turškega finančnega ministrstva, uradnica neke privatne socialne ustanove, profesorica ženske gimnazije v Ankari. Turške javne delavke so si ogledale zanimivosti mesta, potem pa so obiskale Blagaj in Ljubuški, obiskale pa bodo še razne druge kraje, da proučijo življenje naših muslimank. Oblikovale so tudi, da bodo pod okriljem nekaterih prosvetnih organizacij predavale o moderni Turčiji.

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* Škodljiv spor med občinami in zadrugami. Gornja Toplica je najnaprednejša vas kolu-barskega sreza. V njej deluje močna zadruga, poleg nje pa več prosvetnih organizacij. Pred leti je zadruga na občinskem sejnišču dala na svoje stroške preiskati mineralne vrelce in ko je bilo ugotovljeno, da so vreleci zdravilni, je ustanovila kopalnico Vručice. Odbor zadruge se ni takoj pogodil z občinsko upravo zaradi odkupa zemljišča in je napravil začasno pogodbo za 5 let. Od kopalnice ima zadruga lepe dohodke in zdaj, ko poteka peto leto obnove, neče več obnoviti pogodbe, ker namerava zaradi koristi sama prevzeti kopalnico. Ta nakana je razburila občane zadruge in nekaj takozvanih v napredna vasa se je razdelila na dva tabora.

* Uničevanje rib z dinamitom se je v zadnjem času močno razpaslo v pelješko-netrčevskem kanalu. Ta kanal je bil nekaj poln rib in dela zdaj barbarsko uničevanje veliko škodo rodbinam profesionalnih ribičev, katerim nudi ribolov edini zaslužek. Ribarsko društvo je naslovilo na oblasti prošnjo naj bi se v kakem prirejanju na se verovzvodni obali Pelješca namestijo motorni čoln finančne kontrole, ki bi vršili nadzorstvo vzdolž kanala od Trpnja do Stona. Ribiči so prepričani, da bi stalna kontrolna služba preprečila uničevanje rib.

Iz Ljubljane

u— Gospa Alojzija Gorjupova je umrla. V sredo zvečer je nehale utripati blago srce gospe Alojzije Gorjupove, učiteljice vdove in lastnice gostilne na Kongresnem trgu št. 4. Pred 12 dnevi je gospa Gorjupova zbolela za pljučnico in, ker so nastopile komplikacije, ji vsa skrb zdravnikov ni mogla ohraniti življenja. Pokojnica, doma iz krškega okraja, je prebivala v Ljubljani že nad 30 let. Imela je mnogo prijateljev in znancev, ki so jo visoko cenili in spoštovali zaradi njene ljubeznivosti in postrežljivosti. Svojem pokojnemu možu je bila najboljša življenjska tovarišica in z vso skrbjo in ljubeznijo je vzgojila svojo hčerko-endeko Olgo, ki je zdaj učiteljica na Svibnem nad Radečami. V njeni prijateljski gostilni so se gostje počutili kakor doma, za vsakega je imela prijazno besedo in vsem je najboljšo postregla. Dobrobrčno je podpirala reveže in sleherni dan se je nasitilo v njeni gostilni lepo število brezposelnih siromakov. Vozno gospodinjstvo in blago ženo je ugrabila smrt v 54. letu starosti. K večnemu počitku jo bodo položili danes ob 14.30. Pogreb bo ob 16.30. Vsi, ki so jo poznali, jo bodo ohranili v najboljšem spominu.

u— Sentiakobski krajevna organizacija Jugoslovanske nacionalne stranke ima drevi ob 20. svoj občni zbor v gostilni »Pri Amerikancu«. Na dnevnem redu so poročila odbora, poročila narodnega poslanca G. Milana Mravlje ter volitve. Odbor vabi vse člane k udeležbi občnega zbora.

u— Razpored velikonočnih cerkvenih obredov v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda je naslednji: na veliki četrtek 21. t. m. ob 10. sv. liturgija Vasiljeva, ob 18. bdenije s čitanjem 12. Evangelija; na veliki petek 22. t. m. ob 16. večernja z iznešenjem in polaganjem plaštanice; na veliko soboto 23. t. m. ob 6. zjutraj jutrenja in nošenje plaštanice v cerkvi, ob 11. sv. liturgija Vasiljeva, ob 16. večernja; na velikonočno nedeljo ob 4. zjutraj Vaskrsenje s procesijo, ki se pomika iz cerkve in gre po Aleksandrovi cesti, Gledališki in Puharjevi ulici nazaj po Bleiweisovi cesti v cerkev, kjer se bo služila jutrenja, ob 10. sv. liturgija Zlatoustova, ob 16. večernja; na velikonočni ponedeljek 25. t. m. ob 7. zjutraj jutrenja, ob 10. sv. liturgija in ob 16. večernja.

u— Zdrženje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se udeležijo pogreba umrle članice gostilničarke gospe Lojzke Gorjupove. Pogreb bo danes ob 14.30 s Kongresnega trga št. 4. (Hri-barjevo nabrežje).

u— Sentiakobski krajevna organizacija Jugoslovanske nacionalne stranke ima drevi ob 20. svoj občni zbor v gostilni »Pri Amerikancu«. Na dnevnem redu so poročila odbora, poročila narodnega poslanca G. Milana Mravlje ter volitve. Odbor vabi vse člane k udeležbi občnega zbora.

u— Razpored velikonočnih cerkvenih obredov v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda je naslednji: na veliki četrtek 21. t. m. ob 10. sv. liturgija Vasiljeva, ob 18. bdenije s čitanjem 12. Evangelija; na veliki petek 22. t. m. ob 16. večernja z iznešenjem in polaganjem plaštanice; na veliko soboto 23. t. m. ob 6. zjutraj jutrenja in nošenje plaštanice v cerkvi, ob 11. sv. liturgija Vasiljeva, ob 16. večernja; na velikonočno nedeljo ob 4. zjutraj Vaskrsenje s procesijo, ki se pomika iz cerkve in gre po Aleksandrovi cesti, Gledališki in Puharjevi ulici nazaj po Bleiweisovi cesti v cerkev, kjer se bo služila jutrenja, ob 10. sv. liturgija Zlatoustova, ob 16. večernja; na velikonočni ponedeljek 25. t. m. ob 7. zjutraj jutrenja, ob 10. sv. liturgija in ob 16. večernja.

u— Zdrženje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se udeležijo pogreba umrle članice gostilničarke gospe Lojzke Gorjupove. Pogreb bo danes ob 14.30 s Kongresnega trga št. 4. (Hri-barjevo nabrežje).

Dan bratstva v Kočevju

Slovenska Kočevska je slavila 13. t. m. velikasten praznik češko-slovaško-jugoslovanskega bratstva. Na pobudo Sokola v Kočevju in ob sodelovanju vseh prosvetnih in političnih društev slovenskega Kočevja je Jugoslovansko-češko-slovaška liga priredila v Kočevju dve prireditvi češko-slovaško-jugoslovanskega bratstva. Dopolnilne so na kolodvoru sprejeli odposlanci vseh narodnih društev konzula CSR g. inž. Miškovskega, kateremu je v imenu vseh kočevskih Slovencev izrekli iskreno dobrodošlico g. prof. Gorše, br. Figar pa mu je v bližnji restavraciji predstavil zastopnike uradov in organizacij. Popoldne je mladina mesta in bližnje okolice napolnila kino-dvorano ter prisostvovala matineji s predavanjem g. konzula CSR in predvajanjem raznih filmov iz CSR.

Zvečer pa so isto dvorano napolnili Slovenci iz mesta in okolice. G. konzula in predsednika JC-lige iz Ljubljane g. dr. Stareta je pozdravil br. Figar. Zanimivo predavanje g. konzula je bilo v črkat prekinjeno z burnim odobravanjem, po predavanju pa so bili predvajani številni filmi iz CSR, katerim je dodal razna pojasnila g. dr. Stare. Pozno v noči je bila lepa večerna slavnost zaključena in obiskovalci so se vračali domov veseli, nad upoštevanje in silo bratstva CSR. Naglasiti moramo, da je ta dan češko-slovaško-jugoslovanskega bratstva prvič v Kočevju zdrži-l v skupnem nastopu vse Slovence in se je tako zrušila nakana nekih nasprotnikov naše krvi. To navdaja z veseljem in zadovoljstvom vsa narodna zveševalec kočevske Slovence. Naj bo ta dan začetek našega skupnega dela! Hvala prirediteljem in odličnemu gostu za tako lep dan.

Samo še 2 dni! Grofica Walewska Ne zamudite!

u— Pevski zbor bolgarskih učiteljic, ki bo nastopil v Ljubljani v velikih filharmoničnih dvoranih v ponedeljek 25. t. m. ima na svojem sporedu 16 skladb dolga umetni, po večini pa narodne, ki so prirejane za 4-glasni ženski zbor, deloma a capella, deloma s spremljevanjem klavirja. S solotokami ob spremljevanju ženskega zbora sodeluje tudi gđ. Hristina Koleva. Natančni spored javimo jutri. Vstopnice se že dobe v knjižarni Glasbene Matice po običajnih koncertnih cenah. Začetek točno ob 20 uri.

u— Zaključno predavanje društva »Socia« v tej sezoni bo v soboto 23. t. m. pri Levu ob pol 21. Naš rojak in odlični predavatelj g. prof. dr. Lavo Čermelj zaključil letošnji 18. sezono predavanj s temo »Kulturni razvoj primorskih Slovencev«. K temu zaključnemu večeru vabi društvo vse tovaršice Sočane, člane vseh emigr. društev v Ljubljani in okolici ter vse prijatelje. Vstop vsem prost, vsi dobrodošli.

u— Lepa in dobra moške oblike lastnega izdelka priporočajo po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

u— Preokret v zadevi potizkušnega samomora Lojzeta Debeljaka in Pepce Juvaničeve? Zgodba o potizkušanem samomoru obeh zaključilcev, o katerem smo nedavno poročali iz Doba pri Domžalah, odprta polagoma vprašanje kriminalne odgovornosti. Juvaničeva, ki so jo te dni vnovič zaslišali organi kriminalnega oddelka policijske uprave v bolnici, je je v svoji izjavi navedla, da je pobudo za slovo od življenja dal Debeljak, a da sama ni strinjala z nakano. Na usodnem sestanku, je rekla, je pravkar odtrgala torbico, ki jo Debeljak nameril revolver vanjo in počil. Tudi Debeljak sam potrjuje to izjavo, a pravi, da se mu je revolver spozil neločeno, čeprav sta se bila prej dogovorila o skupni smrti. Ko se je Juvaničeva zgrudila, je iz obupa še sebi pognal kroglo v glavo.

KINO UNION, tel. 22-21

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

edini letošnji film svetlega tenorista B. Giglija

Uspavanka

M. Cebotari, M. Bohnen, H. Moser in mali Peter Bosse

u— Slavnostni občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba bo 27. t. m. ob 18. v velikih dvorani restavracije »Zvezda« v I. nadstropju. — Jubilejni občni zbor je pod pokroviteljstvom predsednika narodne skupščine G. Stevana Cirija, bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačenca in predsednika mestnega poglavarstva g. dr. Adričiča. Vabimo vse člane, kakor tudi ostalo šahu naklonjeno občinstvo! — Odbor.

u— Idriški krožek. Redni občni zbor bo v soboto 23. t. m. ob 20. v salonu gostilne pri Mraku na Rimske cesti. Rojake in prijatelje vabimo, da se udeležijo občnega zbora v čim večjem številu.

u— Društvo »Tabor«. Drevi ob 20.30 bo redni članski sestanek v kemični predavalnici realke. Na dnevnem redu je predavanje s skriptičnimi slikami. Po predavanju važne društvene zadeve. Vabimo članstvo, da se udeležijo sestanka polnočevilno.

u— Sentiakobski krajevna organizacija CMD vabi svoje člane in članice, da sprejmejo danes zvečer članico gospo Lojzko Gorjupovo na njeni zadnji poti.

Postani in ostani gost

NOVE KUHNJE, LJUBLJANA, Aleksandrova c. 5.

u— Nešreča v rudniku. Včeraj so pripeljali v bolnico 30-letnega oženjenega rudarja Jožeta Podjeda iz Toplice pri Zagorju. V jami ga je v noči na sredo podslabo, da je dobil nevarne notranje poškodbe in rano na glavi. Med drugimi ranjenec je na kirurškem oddelku sprejel včeraj tudi kolporterja Jožeta Pojeta s Poti na Rakovo ježo, ki ga je v prepriju nekdo sunil z žebelj v prsa.

u— Dražba košnje mestnih potoj in štradirov na Barju bo 1. maja ob 10. dopoldne po maši v šoli na Barju. Dražba košnje mestnih potoj in štradirov v Rakovi ježi pa isti dan ob 13. v gostilni Kosec na Opekarski cesti.

u— Ob priliki izleta v Postojno se je našla pred vhodom v postojnsko jamo damska denarnica. Lastnik naj se javi v biljetarni »Putnika«.

u— Rezultati žrebanja daril, raspisanih od uprave kina Uniona ob priliki predvajanja filma »Zloraba znanj«. V pisarni kina Uniona se je vršilo včeraj v prisotnosti občinstva in izbrane žirije žrebanje za darila in so bile izrečane naslednje številke: Prva skupina: št. 2. vinski servis (E. Platinšek), št. 26. električna svetilka (Petrovič E.), št. 39. damski necaser (inž. Mihevc), št. 7. budilka (Julka Junčeva), št. 40. kolinska voda (lekarna Hočevar), št. 18. bomboniera (polkovnik Seunig), št. 24. steklenica vermuta (Zaplomnikova Marija), št. 4. dvomešna brezplačna karta za kino Union (Blatinčeva Krista). Druga skupina: nalivno pero št. 6267, budilka št. 7810, turistovska oprema št. 1534, steklenica termos št. 9633, kolinska voda št. 7366, steklenica vermuta številke 458, 7026, 7786 bomboniera št. 8897, brezplačne dvomešne vstopnice za kino Union številke 9568 8891 in 9502. Lastniki izrečanih vstopnic naj se v roku 8 dni zglase osebno v pisarni kina Uniona in predlože svoje vstopnice v dokaz upravičenosti do dvimešne dvomešne vstopnice. Kdor v roku 8 dni ne dvigne dobika, izgubi pravico do njega in se bo zanj na novo žrebalo. Zato naj ob čimveleto ne zavrne vstopnice, dokler kino ne objavi, da so vsi dobiki prevzeti.

Tisoč zahvalnih pisem!

DOLENJSKE TOPLICE 380 C

Zdravljenje s kopeljo direktno na vrelih, ki dajo 5 milijonov litrov, izredno zdravilne — visoke radiokativne vode dnevno. Lepi izprehodi, krasna okolica, polna iglastih gozdov. Penzion s kopeljo že od 45 din dalje. Zahtevajte prosimke. Na razpolago kopalnični avto.

u— Pevski zbor Glasbene Matice. Drevi ob 20. bo redna vaja mešanega zbora.

u— Razstava Matije Jame v Jakopičevem paviljonu je odprta dnevno od pol 10. do 18. ure.

Iz Celja

u— Jadranski večer bo priredil podmladek Jadranske straže na drž. realni gimnaziji v Celju v sredo 11. maja v Mestnem gledališču.

KINO UNION

Danes »POVRATEK IZ PEKLA« (Peter Lorre, June Lang).

u— Nesreča v kamnolomu. V kamnolomu na Polulah pri Celju se je v torek ponesrečil 27letnik, pri regulaciji Savinje zaposleni delavec Jernej Vrečko iz Košnice. Pri delu mu je padel težek kamen na glavo in mu prizadel dva centimetra globoko rano. Vrečko se v celjski bolnici nudil zdravniško pomoč, nakar so ga poslali v domačo oskrbo.

u— Nevarni prijatelji tuje lastnine. Pred petletnim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Božič, so se včeraj zagovarjali 24letni Ivan Svetko, brisovski pomočnik brez stalnega bivališča, 20letni delavec Franc G. iz št. Pavla pri Prebodu, 21letni Josip Rozman, delavec brez stalnega bivališča, ter 25letni delavec Anton Čobal in 33letni poslovodja Jože Basle, oba iz Latkove vasi pri št. Pavlu. Svetko se je 25. februarja 1932. ob dveh ponoči spazil s sekuro v roki na podstrešje in od tam v pritličje hiše Martina Večaja v Latkovi vasi. Večaja se je vsled tega ropota prebudil in stopil v vežo, kjer mu je Svetko zaklical: »Smrt ali denar in ga udaril s sekuro po lev strani prsi, pri čemer mu je presekala kožo. Svetko ni izvršil ropu, ker ga je Večaja z držajem megle pobil na tla in nato prepeljal. Svetko, Franc G. in Rozman so v noči od 11. na 12. oktobra 1937 v Latkovi vasi ukradli Jožetu Kapusu 50 din, Rozaliji Lešnikovi 60 kg težko kolo hmelja v vrednosti 1.230 dinarjev in Antonu Godecu ml. šest kokoši. Svetko in G. sta lani v jeseni ukradla Tezerzi škofovi petelina, v decembru pa Antonu Godecu ml. dve kokoši. Franc G. je leta 1935 ukradel v dveh primerih iz tovarne »Cosmanose« v št. Pavlu 85 ženskih naglavnih robocev, 35 m rdeče svilne in nekaj pretskanega blaga. Basle je kupil v noči od 11. na 12. oktobra 1937 od Svetka, G. in Rozmana 60 kg hmelja, ukradenega Rozaliji Lešnikovi Čobal pa je v isti noči sprejel od njih 12.50 gotovine in jedel z njimi Godecu ukradene kokoši. Basle je v decembru sprejel od Svetka in G. dve kokoši, ukradene Antonu Godecu, in ju nato z njima pojedel. Svetko je bil obsojen na 1 leto in 10 mesecev robove, Franc G. na 1 leto strogega zaporu, Rozman na 7 mesecev strogega zaporu. Basle na 2 meseca in 10 dni zaporu ter na 600 din denarne kazni norečno na dobo treh let, Čobal pa na 10 dni zaporu.

u— Nevarni prijatelji tuje lastnine. Pred petletnim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Božič, so se včeraj zagovarjali 24letni Ivan Svetko, brisovski pomočnik brez stalnega bivališča, 20letni delavec Franc G. iz št. Pavla pri Prebodu, 21letni Josip Rozman, delavec brez stalnega bivališča, ter 25letni delavec Anton Čobal in 33letni poslovodja Jože Basle, oba iz Latkove vasi pri št. Pavlu. Svetko se je 25. februarja 1932. ob dveh ponoči spazil s sekuro v roki na podstrešje in od tam v pritličje hiše Martina Večaja v Latkovi vasi. Večaja se je vsled tega ropota prebudil in stopil v vežo, kjer mu je Svetko zaklical: »Smrt ali denar in ga udaril s sekuro po lev strani prsi, pri čemer mu je presekala kožo. Svetko ni izvršil ropu, ker ga je Večaja z držajem megle pobil na tla in nato prepeljal. Svetko, Franc G. in Rozman so v noči od 11. na 12. oktobra 1937 v Latkovi vasi ukradli Jožetu Kapusu 50 din, Rozaliji Lešnikovi 60 kg težko kolo hmelja v vrednosti 1.230 dinarjev in Antonu Godecu ml. šest kokoši. Svetko in G. sta lani v jeseni ukradla Tezerzi škofovi petelina, v decembru pa Antonu Godecu ml. dve kokoši. Franc G. je leta 1935 ukradel v dveh primerih iz tovarne »Cosmanose« v št. Pavlu 85 ženskih naglavnih robocev, 35 m rdeče svilne in nekaj pretskanega blaga. Basle je kupil v noči od 11. na 12. oktobra 1937 od Svetka, G. in Rozmana 60 kg hmelja, ukradenega Rozaliji Lešnikovi Čobal pa je v isti noči sprejel od njih 12.50 gotovine in jedel z njimi Godecu ukradene kokoši. Basle je v decembru sprejel od Svetka in G. dve kokoši, ukradene Antonu Godecu, in ju nato z njima pojedel. Svetko je bil obsojen na 1 leto in 10 mesecev robove, Franc G. na 1 leto strogega zaporu, Rozman na 7 mesecev strogega zaporu. Basle na 2 meseca in 10 dni zaporu ter na 600 din denarne kazni norečno na dobo treh let, Čobal pa na 10 dni zaporu.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

u— Nešreča v rudniku. Včeraj so pripeljali v bolnico 30-letnega oženjenega rudarja Jožeta Podjeda iz Toplice pri Zagorju. V jami ga je v noči na sredo podslabo, da je dobil nevarne notranje poškodbe in rano na glavi. Med drugimi ranjenec je na kirurškem oddelku sprejel včeraj tudi kolporterja Jožeta Pojeta s Poti na Rakovo ježo, ki ga je v prepriju nekdo sunil z žebelj v prsa.

u— Dražba košnje mestnih potoj in štradirov na Barju bo 1. maja ob 10. dopoldne po maši v šoli na Barju. Dražba košnje mestnih potoj in štradirov v Rakovi ježi pa isti dan ob 13. v gostilni Kosec na Opekarski cesti.

u— Ob priliki izleta v Postojno se je našla pred vhodom v postojnsko jamo damska denarnica. Lastnik naj se javi v biljetarni »Putnika«.

Iz Maribora

a— Gledališke novice. Druga ponovitev duhovne igre »Slehenika« bo danes v četrtek 20. t. m. Ker je ob začetku igre tema v vseh prostorih, se priporoča točnost publike. — Marjan-Vlahovič, naš komorni pevec, je sodobno na svetovnih odrih naš najbolj priznani tenor. Kot takega sta ga med drugimi svetovnimi skladatelji priznala tudi Monte Mezzi in Richard Strauss. Dobil je naslov komorne pevača in nastopa v milanski Scali, na državnih operah na Dunaju in Berlinu, v operah v Parizu, v Čikagu, in dr. Njegovu gostovanju bo v torek 28. t. m. v operi »Trubadur«.

„OGENJ“,

DRUŠTVO ZA UPEPELJEVANJE MRVICEV V MARIBORU,

oskrbuje upeljevanje proti mesečni članarini Din 15.— in 1-kratnemu starostnemu prispevku.

V slučaju smrti člana zadošča prijava, vse ostalo oskrbi društvo.

Zahtevajte pravila in priložite znamke na:

„OGENJ“ — MARIBOR, KOROSČEVA UL. 8, TEL. 28-05

a— Biljardni turnir v kavarni »Orient«. Za biljardni turnir, ki je bil na velikonočni ponedeljek v kavarni »Orient«, je razpisal lastnik kavarne g. Franc Majcen tri nagrade. Tekmovanja se je udeležilo 18 biljardistov, stalnih gostov, in si je prvo nagrado prijel Josip Schell, drugo Karol Pec, tretjo pa Alojz Dadijev.

a— Mrtvilo na trgu. Včerajšnjemu »malemu trgu« se je močno poznalo, da je sledil tik za prazniki. Bilo je malo prodajalcev, pa tudi malo kupcev, kar kaže, da so se mariborske gospodinjice za praznike precej založile in tudi denarno izprale. Mleku je zdrinila cena od 5 dinarjev pred prazniki na 1.25 din. Na perutninskem trgu so prodajali kokoši po 20 do 25, piščance po 25 do 60, domače zajce 5 do 20, kozlice 35 do 50. Kmetije so pripeljali 11 vozov in 56 vreč krompirja po ceni 1 do 1.50. Cena inozemskemu krompirju 8 din, Merico domačega krompirja so prodajali po 6 din. Precej so poskočile cene na senenem trgu, kar je v zvezi z vremenskim; prikljaki. Sladkega sena je bilo 7 vozov po 60 do 65 din za 100 kg, razen tega 2 voza otave po 65 din za 100 kg.

a— Pojasnjena tatvina. Z rampe glavne carinarnice je pred nedavnim izginila pošiljka, obstoječa iz treh bal marufakturnega blaga v vrednosti nad 3000 din. Oškodovana tvrdila »Transport« je zadevo prijavila policiji, ki se ji je sedaj posrečilo, da je storilca izsledila in aretirala. So to trije delavci, ki so tatvino priznali ter dejali, da so blago prodali raznim kmetom v Slovenskih gorah, po zelo nizki ceni. Vsi trije so bili izročeni v zapore okrožnega sodišča.

a— 30 šiber v glavi. V splošno bolnišnico so pripeljali 30-letnega rudarja Cirila Bračiča iz Sv. Jernjeja pri Ločah. Bil je za veliko noč na obisku pri svojem bratranecu v Levici pri Laporju. Iz postrežja je prinesel nekdo staro lovsko puško, ki je bila že vsa zarjavela. Ko je dotiknik pregledoval puško, ki je že tri leta ležala na podstrešju, ne da bi se je kdo dotaknil, se je puška sprožila in je obšla v krvi ter zadela od neštevitih šiber nesrečni Cirila Bračič, ki je stal v bližini. Nedoumna so ga odpravili v bolnišnico, kjer so mu zdravniki pobrali iz glave in rok okoli 30 šiber. Bračičevo stanje za zelo resno.

ČAS JE SE

»Strašno! Spet vse narobe izračunano! AH nimam nobenega brata ali sestre, da bi ti pomagala!«

»Zaenkrat še ne. Mama je pa rekla, da bom drugi mesec dobil nekaj takega.«

USLUGA

Ravnatelj velike tovarne je bil pri svojih uslužbencih zelo nepriljuden. Nekoga dne pa je šel po cesti in malo je manjkalo, da ga ni povozil avto, ki je pridrvel izza vogala. Slučajno ga je rešil njegov knjigovodja. Ki je prav tisti trenutek hitel iz pisarne. Ko je ravnatelj svoj strah prebolel, se je svojemu uradniku najlepše zahvalil in mu dejal, naj mu pove kakšno željo, ki mu jo bo izpolnil. »Samo nekaj vas prosim, gospod ravnatelj, je dejal knjigovodja. »Nikar ne povejte v pisarni, da sem vam jaz rešil življenje!«

Dogodki v Črnomlju

Črnomelj, 20. aprila

Velikonočni sejem je bil prav živahen in je privabil mnogo okoliškega ljudstva. Ze dolgo se ni tako dobro tržilo, kakor to pot. Prodano je bilo mnogo živine, a tudi gostilničarji in trgovci so prišli na svoj račun. Močan veter, ki je pihal že nekaj dni in vzdigoval oblake prahu, ni oviral kupcev in prodajalcev, ki so živahno ponujali svojo kramo. Splošno gnečo so izkoristili tudi veleprodajni gostje — žepni tatovi — ki radi obiščejo naše sejme. Tako so neki revni ženi med tem, ko je nakupovala v neki trgovini približno 500 din. Sirota je bila vsa obupana in je zbulala mnogo solutja. Neke drugi ženi, v isti trgovini je bilo ukradenih 500 din. Tatov, ki so se po opravilem poslu umaknili na varno, se ni posrečilo izslediti. Ker so se seje tatvine na sejmih dogajale že večkrat tudi v prejšnjih letih, bi bilo dobro ljudi podučiti, da denar bolje shranijo in nanj pazijo.

Na velikonočni ponedeljek in tudi torek se je Črnomelj pogreznil v temo. Zaradi čiščenja stroja pri premogovniku je bil električni tok ustavljen. Ker družba, ki bilčasno dobavlja mestu tok, razpolaga samo z enim strojem, ki se mora večkrat snaziti, zaenkrat druge pomoči ni, kakor upati in čakati, da se bodo razmere spremenile na bolje. Čim prej naša priključitev mestnega električnega omrežja k banovinskemu daljnovodu je v interesu mesta neobhodno potrebna.

Novost pri uporabljanju kreme za čevlje

sedaj s praktičnim odskočnim pokrovom

Gospodarstvo

Državna hipotekarna banka in novo notranje posojilo

Državna hipotekarna banka objavlja svoj mesečni izkaz, in sicer za konec marca. Iz tega izkaza je razvidno, da so bila ob koncu preteklega meseca gotovinska sredstva nadalje izredno znatna in so znašala 868,5 milijona D.n. (lani 669,8 predl. 565,6, ob koncu marca 1935 pa 465,8). Hipotekarna posojila so nadalje nazadovala za 15 na 1940 milijonov (lani 2047), komunalna posojila pa so narasla za 5 na 1416 milijonov (lani 1024). Ostale postavke se gibljejo približno na višini prejšnjega meseca, samo **dog financa** ministrstva se je v tem mesecu povečala za 56 na 635 milijonov (lani 532).

Kakor smo že prejšnji mesec poročali, je postavka vrednostnih papirjev v teku februarja narasla za skoro 200 milijonov na 795 milijonov Din. Znatni nakupi državnih papirjev od strani Državne hipotekarne banke so v februarju precej pripomogli k okrepleti tečajev. Te intervencije z namenom, da se tečaji dvignejo imajo očito namen, postopno pripraviti naš trg državnih papirjev za bodočo emisijo 4 milijardnega notranjega posojila. Na podlagi impulza, ki ga je dala Državna hipotekarna banka s svojimi nakupi se je živahnost na efektivnem tržišču nadaljevala brez intervencij Državne hipotekarne banke kajti v teku preteklega meseca je postavka vrednostnih papirjev v izkazu Državne hipotekarne banke zopet nekoliko nazadovala, in sicer od 795 na 759 milijonov Din. pri tem pa je bila še znatno večja nego lani ob koncu marca, ko je imela Državna hipotekarna banka le za 334 milijonov vrednostnih papirjev (seveda brez vred-

nostnih papirjev, ki predstavljajo rezervni fond in druge fondne).

Privatne hranilne vloge so od konca februarja do konca marca narasle za 11 na 1457 milijonov (lani 1262), samostojni fond, ostali fond in kapitali javnih ustanov pa so narasli v teku preteklega meseca za 22 na 2595 milijonov (lani 2174). Kakor smo že poročali, je predvideno, da bo Državna hipotekarna banka sama vplašala znaten del predvidenega 6% državnega posojila za javna dela in narodno obrambo v višini 4 milijard dinarjev, ki bo emitirano v prihodnjih šestih letih. Predvideno je, da bo Državna hipotekarna banka plaširala v te nove državne obveznice nov dotok naložb fondov in kapitalov javnih ustanov. Po čl. 40 zakona o ureditvi Državne hipotekarne banke lahko banka vse fondne in kapitalne ki jih nalagajo javne ustanove kakor tudi pupilni in depozitni denar naloži v državne vrednostne papirje. Ta postavka znaša sedaj preko 2½ milijarde Din in stalno narašča. Dotok novih takih naložb je vedno večji kakor odtok. Pri Državni hipotekarni banki računajo, da se bo dotok novih naložb fondov in kapitalov javnih ustanov v teku letošnjega leta povečal za okrog 500 milijonov, ki jih bo banka lahko porabila za vpis novega posojila. Kakor je znano, zahtevajo naše hranilnice že vrsto let, da se jim vrnejo pupilne vloge, ohraneno da se jim zopet omogoči prenehanje pupilnih vlog. V primeru da se hranilnicam vrne pravica sprejemanja pupilnih vlog, je po beograjskih informacijah verjetno, da bo s tem v zvezi uvedena dolžnost naslavljanja tega pupilnega denarja v državne papirje.

Fiskalna obremenitev železniškega prometa

Poročali smo že, da je tajnik Centrale industrijskih korporacij g. Fran Windisch na nedavni letni skupščini Centrale podal obsežen referat o prometnih vprašanjih in železniških tarifah, na podlagi katerega je bila sprejeta tudi resolucija, ki pravi, da se sredstva za fiskalne in investicijske potrebe naše države ne smejo zahtevati od gospodarstva z visokimi železniškimi tarifami; zato zahtevajo organizacije industrije, da se vozninska taksa iz tarifne številke 101 taksnice, če ne docela ukine, pa vsaj zniža na pametno mero in da se od državnih železnic ne sme zahtevati ustvarjanje presežkov v korist fiska. Državne železnice pobirajo v korist državne blagajne pri prevozu blaga 15% in pri prevozu potnikov 20% takso po tar. številki 101 taksnice. Ta dohodek gre v državno blagajno za kritje splošnih državnih in ne železniških potreb. L. 1936/37 je znašal donos te takse 340 milijonov din. Poleg tega pa gre v državno blagajno za kritje splošnih državnih potreb še suficit železniških dohodkov nasproti izdatkom, ki se prav tako ne more uporabiti za kritje materialnih potreb železnic. Ta suficit je

L. 1936/37 znašal 255 milijonov. Od kosmatnega dohodka železnic v l. 1936/37 v skupni višini 2082 milijonov din je šlo torej v državno blagajno 595 milijonov din ali 28% kosmatih dohodkov železnic.

V tekočem letu bodo glede na povečanje prometa in glede na novo blagovno tarifo ti dohodki državne blagajne od železnic še znatno večji. Če železnica upravnica ne bi odlašala tako znatnih zneskov državnih blagajni bi lahko v obsegu meri znižala prevozne tarife. Zato nastaja vprašanje ali ne predstavljajo nova blagovna tarifa nov korak v pravcu prikritnega povečanja fiskalne obremenitve našega gospodarstva. Kritje fiskalnih in investicijskih potreb naše države pa ne bi smeli zahtevati od gospodarstva z visokimi železniškimi tarifami. Dohodki železnic bi morali služiti samo za kritje rednih izdatkov železniške uprave in ne za kritje investicijskih, še manj pa fiskalnih potreb državne blagajne. Zato je razumljiva zahteva, da se vozninska taksa, če že ne ukine, vsaj zniža na primerno višino in da se od železniške uprave ne zahteva ustvarjanja suficita v korist državne blagajne.

Proračun mestne občine celjske

V »Službenem listu« dravske banovine od 20. aprila je objavljena naredba o proračunu mestne občine celjske za l. 1938/39, ki jo je odobril finančni minister skupaj s proračunom.

Proračun za leto 1938/39 znaša 16.536.000 din in je za 1.538.000 din višji nego v prejšnjem letu. Občina bo pobirala kakor v prejšnjem letu na neposredne davke 75% občinske doklade (47% splošne doklade, 5% doklade za javna dela, 3% gasilske doklade in 20% izredne doklade za regulacijo Savinje), nadalje 5% najemniški vinar (gostajočino) in 2% kanalsko naklado. Občinske strošarine, užitnine in trošarine ostanejo skoraj nespremenjene, prav tako ostale davščine. Spremembe se le občinska davščina na motorna vozila, tako da se plača od osebnega avtomobila do 40 konjskih sil 400 din (doslej 650), od osebnega avtomobila preko 40 k s 800 din (doslej 1000), od motornega kolesa 100 din (doslej 150) in s prikolico 150 din (doslej 200 din).

Obenem z naredbo k proračunu je objavljen tudi pravilnik za pobiranje kanalske naklade od strank, ki so oprežene zgradbarine, nadalje pravilnik o pobiranju užitnine pravilnik o pobiranju občinske davščine na vozila in pravilnik o pobiranju uvoznine s tarifo. Končno je objavljena uredba o občinski davščini na prenočišča.

V noči od 8. na 9. t. m. so neznani storilci vlomili v cerkev Sv. Ane pri Vidovših in metliški okolici in odnesli iz tabernaklja monstranco, ki je vredna 3.000 din. Skrunilce cerkve zasleduje orožništvo.

Gradbeni dela za novo meščansko šolo na Kaplani so se že pričela in pričakovati je, da bo na jesen stavba izročena svojemu lepemu namenu. S tem bo zadosteno eni izmed perečih potreb Bele Krajine. Nova streha na zvoniku tukajšnje župne cerkve je že skoraj gotovljena. Delo so solidno in okusno izvršili domači mojstri, ki so pokazali popolno usposobljenost. Muhalost vreme in slana tuda nam nista prizanesla. V nekaterih vinogradih in sadovnjakih sta povzročila škodo, ki k sreči ni zelo velika, a za naše revne kmetovalce vendar občutna. Živahnost v vinogradih se je že pričela. Vinogradniki delajo kopljejo in obrezujejo, v upanju, da bo v jeseni trta obilno nagradila trud. Tudi se bodo spet na široko odprla vrata gostoljubnih zidanic za vsakega, ki ne mrzi dobro kapljico in židano voljo.

OBCINA KAMNIK

ODDAJA v ZAKUP

MESTNO KOPALIŠČE v Kamniku z buffetom za dobo od 1. maja 1938 do 30. aprila 1939.

Pogoji so na vpogled v občinski pisarni v Kamniku.

Mestna hranilnica, je najbolj značilno, da s celotne hranilne vloge navzlic oprostitvi vseh starih vlog v prvih 14 dneh po oprostitvi, to je od 4. do 14. t. m., nadalje narasle za 4.098.000 din. Oprostitev starih vlog niti ni povzročila, da bi nastopilo počasnejše naraščanje vlog, kajti v marcu je znašal prirastek novih vlog nekaj nad 10 milijonov din, v omenjenih 14 dneh pa preko 4 milijone.

Prenovljene obče uzanje ljubljanske borze. Prav kar so izšle obče uzanje ljubljanske borze za trgovanje z blagom z novimi deloma spremenjenimi, deloma dopolnjenimi besedilom, potrjenim od ministrstva, za trgovino in industrijo dne 31. marca 1938 II št. 8997/K na kar opozarjamo trgovske kroge in odvjetnike Brošurana knjižnica se dobi v tajništvo ljubljanske borze, Gregorčičeva ulica št. 27/III.

Občni zbor Ljubljanske borze. Ljubljanska borza za blago in vrednote bo imela 4. maja t. l. XIII redni občni zbor, in sicer ob 16 v borznih prostorih z naslednjim dnevnim redom: 1. pozdrav predsednikov, 2. poročilo borznega sveta o lanskem poslovnem letu, 3. poročilo finančnega odbora, 4. odobritev bilance in poročila razrešnice borznemu svetu, 4. volitve petih članov borznega sveta, petih članov finančnega odbora in 11 članov borznega razsodišča.

Italija in Madžarska se zanimata za našo železno rudo. Italija in Madžarska sta doslej krili v Avstriji del svoje uvozne potrebe v železni rudi. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji bo Nemčija sama porabila vso avstrijsko produkcijo železne rude in ne bo več mogla izvoz v Madžarsko in Italijo. Zato se ti dve državi zanimata za našo železno rudo in sta se že obrnili na našo državo zaradi zagotovitve potrebnih količin rude. Naš izvoz železne rude se je zadnja leta naglo dvignil. Leta 1934, je bil najmanjši in je znašal le 12.000 ton, medtem ko je lani že narasel na preko 500.000 ton. Glavni kupci naše rude so bile doslej madžarske, češkoslovaške in rumunske železarnice. Madžarska je že lani prevzela skoro polovico našega izvoza železne rude. Lani smo manjšo količino (14.000 ton) izvozili celo v Anglijo. Seveda obstojajo težave glede večjega izvoza železne rude v Italijo in Madžarsko, v Italijo predvsem zaradi tega, ker imamo znatne izvozne terjatve, ki bi s povečanim izvozom železne rude še narasle v Madžarsko pa gre itak skoro polovico našega izvoza železne rude. Gotovo pa je računati s tem, da bomo povečali naš izvoz železne rude tako v Madžarsko kakor v Italijo, seveda v okviru danih možnosti.

Dobave. Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 29. t. m. ponudbe za dobavo aluminijastih porcij in čutarje za vodo, do 30. t. m. pa za dobavo mornarskih gumbov, Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo raznih risalnih potrebščin. Direkcija drž. rudnika v Kakinju sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo navadnih žebeljev, gratelj lopat, podkev, kanalskih sifonov, masti za janske vozčke, kolomasti, masti za kopita, pisalnih potrebščin, do 27. t. m. pa za dobavo železnih in medenih uteži in kolektorja »Graditelj«. Dravska delavnica v Ljubljani sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo jekla, železa, razne pločevine vijakov, usnja, nafte, olja, petroleja, bencina, oglja, vazelne ind. Uprava voinotehniškega zavoda v Kragujevci sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo bombazevine, do 21. t. m. za dobavo železa in usnja, do 27. t. m. za dobavo lesenovega lesa, raznega papirja in pisarniških potrebščin do 28. t. m. pa za dobavo raznega olja, hrastovega in brestovega lesa.

Licitacije. Dne 20. t. m. bo v intendaturi štala dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo premoaga 21 t. m. pa za dobavo drv. Dne 21. t. m. bo pri štatu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za nabavo raznih vrst usnja 28. t. m. za dobavo raznih vrst lanenega in konjenega platna 27 t. m. za dobavo mila za pranje. Dne 30 t. m. bo pri okrožnem uradu za varovanje delavcev v Osijeku licitacija za odlobo tapetniških del in polaganje linoleja v novi zgradbi OUZD v Osijeku.

Borze

20 aprila

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu trgovali po 869, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 866 (v Beogradu po 86750) in v grških bonih po 2875. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani 1450. Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca v državnih papirjih mlačnejša in je bil za vojno škodo zabeležen tečaj 48150 — 483 (v Beogradu promet po 48150 — 482). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana Amsterdam 2408.66 — 2423.26, Berlin 1741.72 — 1755.60, Bruselj 729.45 — 734.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 215.76 — 217.82, Newyork 4293.50 — 4329.82, Pariz 136.27 — 137.71, Praga 150.43 — 151.54, Trst 226.85 — 229.93.

Curih, Beograd 10, Pariz 13.7050, London 21.6850, New York 434, Bruselj 73.2250, Milan 22.8750, Amsterdam 241.70, Berlin 174.85, Dunaj, bankovci, 50.25, Stockholm 111.7750, Oslo 108.9750, Kopenhavn 96.80, Praga 15.10, Varšava 82, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 48150 — 483 4%, agrarne 61 — 63 4%, severne agrarne 61 den., 6% begliške 9250 — 93, 6% dalm. agrarne 9150 — 92, 7% stabiliz. 9850 d n. 7%, invest. 99 den., 7%, Drž. hip. banka 99.50 den., 7%, Blair 91.75 — 92, 8%, Blair 96 den.;

delnice: Narodna banka 7300 den., PAB 224 den., Dubrovačka 390 den., Jadranka 375 den.
Beograd. Vojna škoda 481.50 — 482 (481.50 — 482), 4% agrarne 62.50 den., 4% severne agrarne 62.25 d n. (62.50), 6% dalm. agrarne 93.75 — 94.25 (92.75), 6% begliške 93.75 — 94.25 (94 — 94.25), 7% stabiliz. 100 bl. 7% invest. 100.50 — 101 (100.50), 7% Blair 92 — 92.50, 8% Blair 97 — 98.50, Narodna banka 7335 den., PAB 229 — 231 (231).

Blagovna tržišča

21.70

+ Chicago, 20. aprila. Začetni tečaji: pšenica: za maj 83.875, za sept. 83; koruza: za maj 60, za julij 61.625, za sept. 62.625.

+ Winnipeg, 20. aprila. Začetni tečaji: pšenica: za maj 107, za julij 105.75, za okt. 91.

+ Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Tendence prijazna. — Pšenica: (78/79 kg): baška 186 — 189; sremška 185 — 187; banatska 177 — 184; baška potiska 188 — 191; Koruza: baška 101 — 103; tanatska 98 — 100; Oves: baški 181 — 133; sremski 182 — 134; Jčmen: baški in sremski 63/64 kg 142.50 — 145; Moka: baška »Oge« in »Oge« 280 — 290, »2« 260 — 270, »3« 240 — 250; »4« 220 — 230; »7« 190 — 200, »8« 115 — 120; Orobzi: baški in sremski 92 — 99.

+ Budimpeštanska terminska borza (20. t. m.). Tendence stalna. Koruza: za maj 13.76 — 13.77, za julij 13.88 — 13.90.

BOMBAY

+ Liverpool, 19. aprila. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za april 4.81 (prejšnji dan 4.75), za julij 4.93 (4.88), za okt. 5.03 (4.99).

+ New York, 19. aprila. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za maj 8.82 (8.97), za julij 8.89 (9.04).

Iz sodne dvorane

Najprej oproščen, potem za vlom obsojen

Ljubljana, 20. aprila.

Lani v februarju je bilo pri Tereziji Greinerjevi v Ljubljani vlomljeno v stanovanje Neznani storilec ji je odnesel zlato uro z verzičo v vrednosti 1.000 din. Naslednji mesec so v njenem stanovanju zasledili 28-letnega zidarskega pomočnika Ivana Bakšeta iz Sp. Zadrbove. Prišel je zaradi poskušene tatvine pred sodnike, obtožen pa je bil tudi za februarjsko tatvino zlate ure. Priznal je, da je bil marca zaloten v njenem stanovanju, toda zagovarjal se je da se je ta zatekel, ker je močno deževalo in je tam vedril. Ker pa je dva dni po njegovem »vedenju« lastnica pod omaro zasledila vitrih, je bilo jasno, da njegovi nameni niso mogli biti tako nedolžni in senat ga je obsodil zaradi poskušene tatvine na 6 mesecev strogega zapor, zaradi pomanjkanja dokazov pa ga je moral oprostiti druge točke obtožbe, da bi bil že mesec prej ukraden uro z verzičo.

Ker je pa Bakše pozneje na policiji vendarle priznal, da je ukradel tudi uro z verzičo, je bila dovoljena obnova postopanja še za drugo točko obtožbe. Danes je bil pred malim kazenskim senatom obsojen še na štiri mesece strogega zapor.

Krivo do je zvrčal na 13 letnega dečka

Pred malim senatom se je danes dopoldne zagovarjal 25-letni usnjarski pomočnik Anton Jelovčan s Kneževa, obtožen, da je 6. junija lani v družbi s 13-letnim Cirilom Frankovičem ukradel iz zaklenjene skrinjice bankovec za 1000 din in skušal s vitrihom vlomiti še v skrinjo Marije Mezekove. Tatvina je bila izvršena v ranih jutranjih urah. Ko so bili v cerkvi vsi domači, razen rejca Frankoviča, ki je ostal doma. Ta je orožnikom izpovedal, kako je bila tatvina izvršena. Jelovčan mu je naročil, naj ga takrat, ko bodo vsi odšli k maši, počaka na domu, ker mu namerava nekaj prinesiti. V resnici pa je prišel zaradi denarja.

Sprva je Jelovčan odločno zanihal orožnikom, da bi izjave malega Frankoviča odgovarjale resnici. Zagovarjal se je, da je slučajno prišel k tisti hiši, Priznal je sicer, da so mu bile razmere v hiši dobro poznane, ker je v njej nekaj časa služil. Vso krivdo za tatvino tisočaka pa je valil na Frankoviča in trdil, da jo je ta izvršil, on pa je samo prisostvoval. Glede ukradenega tisočaka, ki so ga pri njem našli, pa je trdil, da mu ga je Frankovič izročil v varstvo takoj po tatvini. Sprva da se ga je branil sprejeti, potem pa da ga je po dolgem obotavljanju vendarle vzel z namenom, da bi ga vrnil lastniku. Drugi dan po tatvini je sicer Jelovčan priznal krivdo orožnikom na sodišču, pa je začel ponavljati prvotno storilo, o poteku tatvine. Trdil je celo da je mali Frankovič sam orožnikom priznal, da je on ukradel denar. Nič podobnega pa ni bilo v orožniški prijavi, pač pa je v njej stalo črno na belem le Jelovčanovo priznanje. Senat ga je zaradi tega obsodil na 3 mesece strogega zapor in na 2 letno izgubo častnih državljskih pravic.

Obsojen zaradi požiga

Pekovski pomočnik Mirko Cerčinovič iz Ljubnega je bil obtožen, da je 21. marca nemaroma zažgal travo in suho vejave v gozdu pri vasi Zvirče, da bi zanetil požar. Požar se je z naglico razširil in uničil trgovcu Francu Dolencu 20 smrek. Bila je resna nevarnost, da bo požar zasledil večji gozdni kompleks, toda gasilcem se je vendarle posrečilo, da so požar omejili. Cerčinovič je pred sodniki priznal, da je zanetil dračje, trdil pa je, da ni imel slabega namena, temveč je to storil iz gole razporenosti v vinjenem stanju. Nasprotno sta pričali Franc Dolenc in Franc Kleindienet izpovedali razne okoliščnosti ki kažejo na naklepno dejanje. Dolenc je imel namreč v gozdu pripravljeno dračje, katero so hoteli ljudje znositi domov. To pa mu je Cerčinovič s svojim dejanjem preprečil. Kleindienet pa je izpovedal, da je Cerčinoviča opazil, kako je prišel v dolnoko, kjer je bilo zbrano dračje, kako se je potem oprezno oziral naokoli, če ga kdo opazuje, takoj za tem pa se je iz dračja dvignil plamen in na njegove klce je je Cerčinovič rajši popihal, kakor da bi začel gašiti. Sodniki s Cerčinoviča obsodili na 3 mesecev strogega zapor in na 2-letno izgubo častnih državljskih pravic.

Kakšno milo pa imate vendar? Saj ne daje nobenih pen? Kakšno pa bo perilo? Vzemite vendar tisto dobro terpentino milo Zlatorog! To milo razvija goste belo peno ter pere hitro in temeljito. In po pranju bo perilo snežno belo, voljno-mehko in duhteče.

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog
RADIO

Cetrtek, 21. aprila

Ljubljana 12: Operetni napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Pester spored Radijskega orkestra. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolaric). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. — 19.50: 10 minut zabave (g. Fr. Lipah). — 20: Pevski kvartet »Fantje na vasi« vmes plošče. — 21: Prenos Verdijeve opere »Don Carlos« iz Benetk. — 22: Napovedi, poročila. — 22.50: Poročilo s šahovskega turnirja.

Petek 22. aprila

Ljubljana 12: Naši zvoki (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zenska ura: Po kateri poti je hodila žena do današnje izobrazbe (gdč. A. Lebarjeva). — 18.20: Ciganske orkestre igrajo (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Razvoj hrvatske mladinske književnosti. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Radijski orkester. — 20.30: Prenos evropskega koncerta iz Norveške. — 21.30: Nekaj lahke glasbe (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.50: Angleške plošče. — 23: Poročila o šahovskem turnirju.

SOLEA
Milo in krema

Beograd 16: Velikonočni obredl. — 20: Zborovsko petje. — 21: Recitacije. — 22.15: Večernice. — Zagreb 17.15: Lahka glasba. — 20: Klavirske skladbe. — 20.30: Evropski koncert iz Osla. — 21.30: Violina. — 22.30: Ples. — Praga 20: Otroški pevski zbor in orkester. — 20.30: Norveška glasba. — 22.20: Klavirske skladbe. — Varšava 19.30: Mandoline in klavir. — 20.30: Evropski koncert. — 21.30: Lahka glasba. — Dunaj 10.30: Ljudski koncert. — 12: Orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 18.30: Plošče. — 19.10: Komorni koncert. — 19.35: Bachova in Beethovnova glasba. — 21.15: Kachor Stuttgart. — 22.30: Lahka glasba. — Berlin 19.10: Godalni seksket. — 20: Simfonični koncert. — 21: Zvočna igra. — 22.30: Lahka glasba. — München 19.10: Plošče. — 20.10: Večer nemške umetnosti. — 22.30: Iz Berlina. — Stuttgart 19.15: Lahka glasba. — 20: Vojaski koncert. — 21: Lahka godba in ples. — 24: Nočni koncert.

SPANJE

»Ali ponoči dobro spite?«
»Prav za prav ne, gospod doktor.«
»Kaj pa ste po polklicu?«
»Nočni čuvaj!«

BLAZNOST

»Moj bog, kako sem zaljubljen.« etoka
Ovirek. »Kar blaznim!«
»No, pa se z dekletom oženi!« mu svetuje prijatelj.
»Ne, toliko pa še ne blaznim.« odvrne Smola.

SMOLA

Gost: »Nekaj neumnega se mi je primerilo. Nekemu gospodu sem pripovedoval, da mora biti naš gostitelj strašen skopuh, in iznenada sem odkril, da sem govoril o samim gostiteljem. Ali ni to smešno? Kar veseli me da se mi je to primerilo.«
Dama: »Kaj, z mojim možem ste govorili?«

SE VEC

»Svetovala bi vam tiste klobuk. Bolo pa na n'om vas dela za pet let mlajšo.«
»Res? Potem pa prišijte nanj še tri pere.«

f

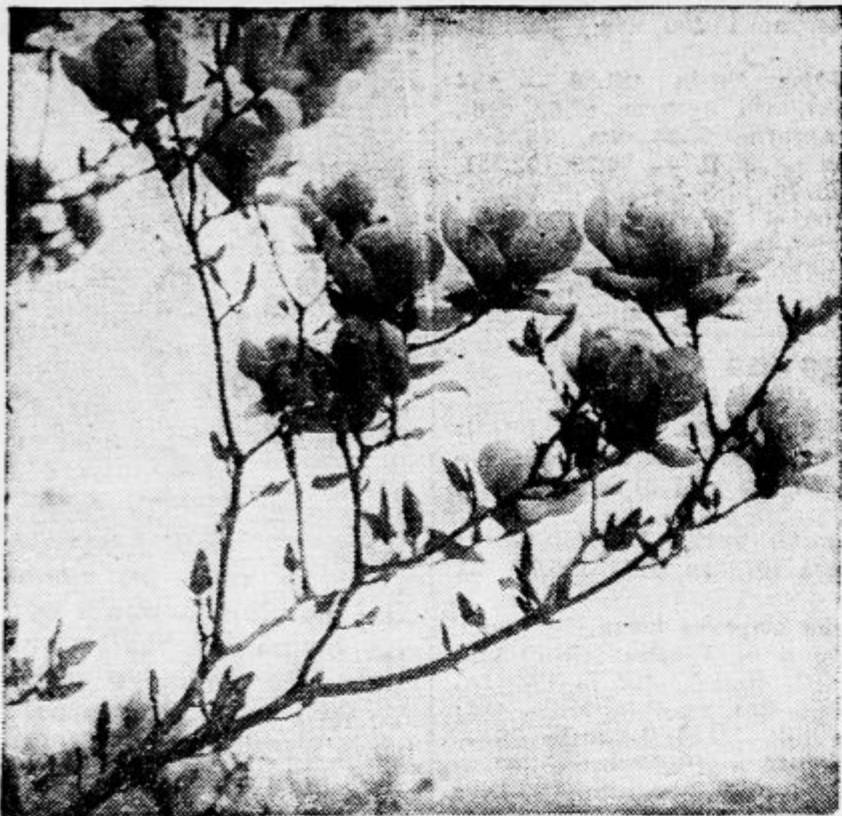
Za vedno me je zapustila, previdena s tolažili sv. vere moja nadvse ljubljena, zlata mamica, gospa

URSULA BERNIK

Pogreb nepozabne pokojnice »o v petek, dne 22. t. m. ob 2. uri pop. iz Opekarske c. 43, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, 20. aprila 1938.

Zalujoča hčerka MARJA

Zmagovita pomlad

Navzlic hladnemu vremenu zadnjih dni poganja nova pomladna rast vsepovsod in tudi magnolija noče pri tem zaostati

Šaljapin

„Solist Njegovega Veličanstva“ in „Prvi ljudski igralec“

Fjodor Ivanovič Šaljapin je bil predvsem sin svojega naroda in „dinastven“ v svoji osebnosti in nastopu. Obdajalo ga je utrkaj kakor ozračje okrog tistih postav ruskih bajk, bogatinov, ki nam o njih poročajo najstarejše kijevske biline.

O silovitosti njegovega glasu in njegove igre bodo ljudje govorili še dolgo. Ko ga je kdaj slišal, bo šel takšne nastope med svoje najmočnejše doživljaje umetnosti. A že sama gramofonska plošča s Šaljapinovim glasom more Rusu, ki mu v tujini zbujajo spomine na kakšno domačo pesem, izvesti solze. Čelo v času, ko se je že staral in je bil njegov glas samo še senca nekdanjega glasu, je mogel svoje poslušalce tako pretresti, da niso po cele mesece govorili o ničemer drugem nego o njem. Kakor se je zgodilo tedaj, ko je na svoji turneji v Vzhodni Aziji nastopil v nekem mestu, kjer prebivajo skoraj sami ruski begunci.

Šaljapin sam je v dveh knjigah, v svojih spominih, ki so izšli 1923. v Leningradu ter v »Maski in duši«, ki jo je izdal 1932 v Parizu, povedal mnogo poučnega o svojem življenju in ustvarjanju. Izdal nam je nekaj o svojem bolnem strahu, ki ga je obhajal celo na višku slave vsako krat, kadar je stopal na oder. Povedal nam je, kako strastno je študiral pred vsako svojo novo vlogo, kakor tedaj, ko je predčital celo knjižnico o Ivanu Groznem, preden se ga je upal udeležiti v neki operi Rimskega-Korzakova. Z znamenitim ruskim zgodovinarjem Ključevskim je delal dolge sprehode, da bi si dal polasiti tiste davne čase, v tesnem občevanju z neko skupino najbolj nadarjenih ruskih slikarjev si je ostril čut za slikovitost v predstavljanju. Šaljapin je bil sam poleg pevača tudi nadarjen risar.

Njegova otroška doba je postala po njegovih spominih svetovno znana. Kmečki

Kornelij Codreanu

voditelj razpuščene rumunske fašistične stranke, Zelezne garde, je bil zaradi žaljenja prof. Jorge obsojen na 6 mesecev

Podpis angleško-italijanskega sporazuma

Graf Ciano in lord Perth, italijanski zunanji minister in angleški poslanik v Rimu podpisujeta sporazum, ki so ga pozdravili politični krogi kot napoved bližnjega pomirjenja med evropskimi narodi

Torbice britskih princes

Se pred kratkim je bilo ženskim članom angleške kraljeve družine strogo prepovedano nositi ročne torbice. Za njihove izdatke so skrbele dvorne dame, ki so jih spremljale. Toda navade se menjavajo in danes imajo ženske kraljeve rodbine ročne torbice kakor vse druge ženske. V njih hranijo ne samo bankovce, temveč tudi vse tiste predmete, ki jih moderna ženska nujno potrebuje. Princesa Mary nosi običajno zelo obsežno torbico, kraljica Elizabeta pa ima rajši manjše, četrtooglate torbice s klasičnim zaporkom. Vojvodinja Gloucesterska ima ročno torbico z držajem in jo med hojo krepko guga sem in tja. Tudi vojvodinja Kentska nosi dobro napolnjeno torbico in to celo k večernim oblikam. Samo kraljice-matere Mary, živega simbola tradicije, ni še nihče videl s torbico v roki.

Francoska naročila v Ameriki

Pariški listi poročajo, da je Francija v Združenih državah kupila 300 vojaških letal, in sicer zato, ker je nastal zavojlo podržavljen letalskih tovarn in neprestanih stavk neki zastoj v izvedbi programa o letalskih gradnjah. Zadnje potovanje znanega francoskega letalca Detroyata v Ameriko je imelo menita ta namen, da dožene, v koliko bi se dalo to naročilo izvesti.

Radijske sonde v vremenoslovju

V Burbanku v Kaliforniji delajo poskuse z radijskimi sondami, registrirnimi baloni, ki se dvigajo v stratosfero in so opremljeni s številnimi napravami, ki jih oddajajo med dvigom. Radijske sonde oddajajo tudi podatke o vremenskih razmerah, ki jih prejmejo na zemlji. Avtonomni sonde oddajajo tudi podatke o vremenskih razmerah, ki jih prejmejo na zemlji.

»Izdellovalec zlata« v Švici

Poljski inženjer Dunikowski je stopil neznatno zopet v središče javnega zanimanja. Naši bralci se bodo še spominjali, da je mož pred leti s svojimi neuspešnimi poskusi, da bi iz navadnih kovin izdeloval zlato, postal slava osebnost, ki so jo pa nazadnje zavoljo sleparstev vtaknili pod ključ. Sedaj se je pojavil ta moderni alkimist v Švici, in sicer v Neufchatelu, kjer si je pripravil nov laboratorij za izdelovanje zlata. Najel si je celo tovarno in mnogo osebja, neka družba pa mu je baje dala na razpolago velike vsote, da bi spreminjal — pesek v zlato. Razumljivo je, da je neufchatelsko prebivalstvo strašno radovedno glede tega svojega novega sopretivalca, ki se pa v javnosti ne kaže. In razumljivo, da je nanj pozorna tudi policijska oblast.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Mlada žena je spekla svojo prvo pogazo. Kar se tiče okusa, je uspela nekam nedoločljivo. »Ah, Mirko,« se izgovarja mlada žena zmedeno, »kuharska knjiga...« — »Kaj? Za božjo voljo, kuharska knjiga je tudi vmes?« se zgrozi mož.

Sleparka in zastrupljevalka

Vdova Marekova pride po strašnih zločinih spet pred dunajsko poroto

Za čas od 2. do 14. maja so določili pred dunajsko poroto razpravo proti neki Marthi Marekovi, vdovi po tehniku, ki so jo obtožili štirih umorov s strupom, enega poskušenekega umora in sleparstva z zavarovalnico.

Martha Marekova je bila že pred desetimi leti ob strani svojega moža Emila Mareka, ki je umrl pred nekaj leti, v središču senzacionalnega procesa, ki je pod imenom »mož z odsekano nogo« prešel v kriminalno zgodovino. Mareka so tedaj obtožili, da si je sam odsekal levo nogo in simuliral nezgodo pri sekanju drv, da bi se polastil zavarovalnine v znesku 400.000 dolarjev, za katero se je za primer nezgode zavaroval pri neki avstrijsko-angleški družbi. Žena naj bi mu pri tem pomagala. Marekovi pa tedaj zavoljo tega niso mogli obsojiti, ker je manjkalo dokazov, obsojili pa so Mareka na štiri mesece in njegovo ženo na tri zavoljo obrekovanja in navajanja k napačnemu pričevanju. Na priziv državne tožilca so jima to kazni zvišali na sedem mesecev težke ječe.

Zavarovalnica je tedaj z Marekom sklenila poravnavo, izplačala mu je 180.000 šillingov, a samo branilci so od tega požrli 100.000 šillingov, ostanek je šel v nič s pogrešnimi špekulacijami. Marek je popolnoma obubožal in je umrl 1932. po velikih mukah.

Njegovi vdovi sedaj očitajo, da je sama zastrupila moža. Zastrupila pa je tudi svojega podnajemnika Felicita Kittenbergerjevo, njeno teto Suzano Löwensteinovo in njeno

hčerko Ingeborgo. Te zločine je izvršila iz lakomnosti. Šestnajst debelih zvezkov aktov navaja podrobnosti o teh zastrupitvah. Trupla so izkopali ter preiskali in kemiki so ugotovili v njih sledove talija, ki rabi za pokončevanje podgan.

Kittenbergerjevo je bila Marekova zavarovala za primer smrti in po tej smrti je dvignila zavarovalnino v znesku 5.000 šillingov. Po Suzani Löwensteinovi je podredovala dragocen lišp ter drago opravilo. Mož in mala Ingeborg sta ji bila za nadaljnje zločine menda na poti in sta morala zato umreti.

Jeseni predlanskega leta je Marekova s svojim podnajemnikom Jenöjem Neumannom zaigrala komedijo, češ da so vlomili vdrl v njeno stanovanje. S tem se je hotela polastiti 12.000 šillingov, za katere je bila zavarovala svojo opravilo in dragocenosti. Sleparstvo pa ni uspelo in med preiskavo so prišli tudi umori s strupom na dan. V zadnjem trenutku so morali tedaj rešiti sinčka Marekove Alfonza, ki mu je bila zverinska mati nasula isto tako strupa v jed. Med preiskavo so zaslišali okrog 100 prič in kar so te izpovedale, zadostuje, da bo zločinka končno dobila plačilo, ki ji gre.

Zostani in ostani član Vodnikove družbe!

Dva nevarna prijatelja

Med tem ko pripravlja počast njegovo pogubo, se daje Stalin fotografirati v najbolj prijateljskih pozah z maršalom Vorosilovim

Poljska hoče kolonij V poštevi prihajajo afriška ozemlja

Na Poljskem je Pomorska in kolonialna liga priredila te dni tako zbrane »kolonialne dneve«, na katerih so ljudje na velikih javnih zborovanjih zahtevali prost dostop Poljske do sirovin in kolonij. Letala so odmetavala letake in po cestah so se pomikali sprevidi, ki so ponazarjali pomen kolonialne posesti za Poljsko. Ves tisk je v tem znamenju objavljal članke, tako intenzivne kolonialne propagande na Poljskem še ni bilo.

Cepprav uradni krogi še niso povedali, katera ozemlja bi prišla za Poljsko prav za prav v poštev, krožijo govorice, da bi morala biti bodoča poljska kolonialna posest v Afriki. Dosej pa se poljska propaganda v splošnem zadovoljuje bolj s tem, da utemeljuje svoje zahteve ter razpravlja o pravnih in političnih vprašanjih, ki so s tem v zvezi. Pri tem navaja v glavnem sledeče razloge:

1. L. 1937. je Poljska uvozila za več nego 600 milijonov zlotov kolonialnih izdelkov in sirovin, ki jih je bilo treba plačati z devizami. V sedanjem gospodarskem položaju pa je mogoče te devize pripraviti le na ta način, da dežela svoje lastne sirovine prodaja pod pravo ceno.

2. Porast poljskega prebivalstva znaša let-

no kakšnih 450.000 duš. Zavoljo omejenega izseljevanja, ki je znašalo še l. 1914. 800.000 duš, je na deželi nastala huda preotajudenost, istočasno pa trpi tudi plačilna bilanca Poljske, ker so denarne pošiljke poljskih izseljencev odpadle.

3. Prebitek poljskega prebivalstva je treba spraviti v industrijo, a nadaljnji razvoj te industrije je odvisen od dobave afriških sirovin.

Tiek opozarja pri tej priliki na to, da je Poljska v času kolonialnega pionirskega dela v 17. in 18. stoletju obvarovala Evropo pred tem, da je niso preplavile sovražne sile od vzhoda. Ko so potem nastali veliki kolonialni imperiji, je Poljska z evropskega zemljevida že izginila. Vendar pa so Poljski v službi tujih držav imeli pomembno vlogo pri osvojevanju kolonij in gospodarjenju v njih.

Sovjetski atlant

V Moskvi so izdali prvi del sovjetskega atlanta. Ta prvi del obsega 180 kart, drugi del, s katerim se bo atlant zaključil, bo imel 170 kart.

Dve slavni Američanki

Mrs. Rooseveltova in mala filmska igralka Shirley Temple sta se dali skupaj fotografirati

A NEKDOTA

Neki 99letni mož iz Milwaukeeja je bil s čevlji, ki mu jih je napravil čevljar, zelo nezadovoljen. Priredil mu je daljše predavanje o umetnosti pravilne obutve. Čevljar ga je na zadnje srdito prekinil, češ: »Gospod! 99 let šteje. Zakaj se razburjate zavoljo teh čevljev? Ali mislite, da jih boste še nosili?« Starec se je namnehlil. »Dragi prijatelj,« je dejal, »ali ne veste, da je le malo ljudi, ki umrejo z 99. letom? Statistika nam to dokazuje!«

VSAK DAN ENA

Dimnikar! 3 kovil molja.

(Guttierres)

Kulturni pregled

Synkova „Nočna služba“

Emil Synke je svojo »Nočno službo« označil za dramo a v resnici kaže vsa zgradba dejanja, da je nastala na novinarski mizi. S to oznako pa nikakor nimamo namena, da bi manjšali njeno vrednost. Narobe, prav v tem delu je »Nočna služba« smisel in pomen: motiv zanj je sprožil neznan doživetje na cesti, kakršni dajejo novinarju vsak dan opravka, in zgodba napravlja vse do vrhunskega videza reportaže. Vsekakor precej svojevrstne reportaže: v »Nočni službi« novinar prikriva postavljajo samega sebe za glavnega junaka svojega članka, v nji reporter prikriva piše iz srca. Vsa zgodba je kakor nagel, bežen fotografski posnetek iz dveh treh ur redakcije nekega dnevnika. Reportaža o reportaži. Prav v tem pa je tudi vsa dragocena privlačnost Synkove igre.

V središču dejanja je majhen, skromen žurnalista čigar kariera je običajna in izvrševanju nočne službe: delo v času, ko je list že zaključen, a mora biti nekdo vendarle še na straži v stolpu, da ne bi šli nenadno dogodki brez notice mimo. Trideset let dela mu je šlo čez pisalo mizo, ne da tja kdo vedel zanj, ne da bi se bil spomnil samega sebe. Delal je, prevzemal je gradivo, ki je vsak večer ostalo preko uratnih ur, čakal je pri svojem telefonu, ali ne pride še kakšna senca iz nekega avtomobilista, kakor se to reče v novinarskem žargonu, je pobil nekega mlekarija do smrti in odhitel v noč. Ko se nabere informacije se je izkazalo, da je za volanom sedela ženska, soproga odličnega fabrikanta, ki niti dovoljenja za vožnjo ni imela.

Povrh vsega je bila družba, dama, njen soprog in hišni advokat, ki je hkratu nien hišni prijatelj, čez mero židane volje — vračala se je iz izleta po neki nepriljubljani središču sklenjen kupčiji. Novinar ki mu spo roče nejasno, površno vest o nezgodi, se je malo prej za svojo pisalo mizo domislil, da mu je nedavno potekel majhen a za njegove razmere vendar pomemben jubilej: tridesetletnica zveste samozatajevanja nočne službe v redakciji. Vseh tih trideset let ni niti enkrat drhnil, kar mu je bilo na sru in na misli, vseh tih trideset let je delal samo, kar je veleval ukaz: prijatelj Synke, ki je v svoji »Nočni službi« tako močestno prikazal trpljenje anonimnega težaka v redakciji dnevnika, je bil — kot naš pokloni tovariš — prikraščen za eno samo dragoceno preizkušnjo, kakršne so v obili meri deležni

novinarji drugod — za povišen cenurnih odlokov, ki ponekod po telefonu in po pisnu dežujejo v uredništvu. Trideset let je v svojem listu jemal na znanje zapoznele katastrofe — katastrofe se v resnici najraje do gažujejo v času, ko je že tema — trideset let zaključeval smešne, malenkostne jubileje, samo njegov jubilej je ostal neopažen. Ob uri, ko je on nastopal službo, so bili njegovi tovariši, ki so imeli pero za takšne reči v rokah, že zdavnaj iz hiše.

Kakor nalašč mu v minuto najbolj grenkega razmišljanja pade telefonsko sporočilo o karambolu na cesti. Dogodek, kakšne je večer za večer srečeval v svojem življenju, mu na lepem postane kamen preizkušnje. Zagrizel se vanj, navrtal mu do dna, potrk ob glas vesti. Tragična smrt neznanega mlekarija mu da povod za obtožbo samega sebe, sistema in sveta. Senator, predstavnik zopodarija, mu stopi na pot, da prepreči, nakano. A človek se je že uprl, nobene zapreke ni več pred njim, samozavestno, pogumno koraka do cilja. Enkrat samkrat v življenju hoče pisati iz sebe, to edino poslednjo priliko hoče uporabiti, da se opere za vse, kar je na znanovod od zgoraj vse svoje življenje sočel. Njegovo poročilo razgiblje svet, sodiše sodi ubijalki pod vtisom javnega mnenja: drama se dogaja v deželi, v kateri ima ljudske množice še pravico glasu. S heroičnim triumfom odhaja novinar s scene. V tem liku je Emil Synke vsem zakonitim, bednim pisarjem, ki mislijo, da je novinar lahko samo predmet dovitoja in ironije, do stoino maševal s podobno človeka, ki je morda še v večji meri vrhan tragedije, kakor bi je zmogel človek na kateremkoli drugem življenjskem področju.

V prevodu Cirila Kosmača, ki se mu na nosu bere prevelika naglica, in v skrbni režiji Bratka Krefta je »Nočna služba« doživela pri občinstvu velik uspeh. Podobno urednika Stefana je kreiral Kralj, ki nam je ustvaril novo, realistično živo figuro: njegov urednik Stefan je v resnici, kakor da ga je smel izza katerekoli uredniške mize. V tovarniaru Herzu je našel Levor priliko, da izživi svoje igralske moči v minutah svoje prevlade in svoje zlomljenosti mu je bila enakovredno doživljena soproga Severjeva. Advokata dr. Johna je v preprosto jasni figuri podal Jermain senatorja Gregorin. Vrsto izrazilih likov so podali še Plut (faktor), Potokar (reporter), Sever (sluga) in Planecky (Linhart).

Mučno življenje Vincenta van Gogha

Življenje in delo holandskega slikarja Vincenta van Gogha nam je v zadnjih letih postalo bližje kakor kdajkoli prej. V francoski in tudi v nekaterih drugih jezikih je izšlo več zvezkov korespondence, izmed katerih zlasti pisma slikarjevemu podporniku-nemu bratu Theo vsebujejo mnogo dokumentarnega gradiva. Cela vrsta študij obravnava umetnostno delo tega nemirnega in nesrečnega Holandca. Izmed knjižnih izdaj van Goghovih slik je treba posebej omeniti divno izdajo dunajske založbe Phaidon, ki prekaša po opremljeni in po sorazmerno nizki ceni vse druge dosedanje knjige o van Goghu. Umiljivo je, da se tudi priredna umetnost poslužuje občilne in dramatično zanimivega življenjskega gradiva o tem holandskem mojstru. V raznih književnostih so se že pojavili romani, ki obravnavajo mučno življenje van Gogha, največ pozornosti pa je vzbudil American Irving Stone z romanom, kateremu je slovenski prevajalec dal naslov »Sla po življenju in ki ga je izdala založba Modra ptica v Ljubljani v prevodu Petra Donata.

Stoneov roman je eden izmed dobrih primerov dandanes takoj priljubljene slovstvene vrste, ki jo Francozi imenujejo »la vie romancée«. Vincent van Gogh slopa pred nas kot mlad trgovski pomočnik v londonski podružnici holandske trgovine z umetninami in grafične založbe Goupil, za katero stoji njegovi sorodniki. Holandska rodbina van Goghov je močno razprostranjena in nekateri njeni člani so bili na odličnih mestih kot trgovci z umetninami, lastniki in pastori. Vincent je bil sin uveljavljene pastora v Zundertu. Z večimi potezami nam Stone oriše takoj v začetku prvo krizo Vincentovega življenja: brezuspešno ljubezen do Ursule, ki mu v Londonu vname srce in zapusti v njem prvo večjo brazgotino, kakor rana nekdo slunio o njegovi človeški manj vrednosti. To plaha, vedel podzvestna slutnja bo tja do smrti tla v njem in podpihvala njegovo slo po življenju in neugnano prizadevanje, da bi se uveljavil kot umetnik.

Iz Londona je nemirna Vincenta van Gogha prgnalo poleg ljubezenske poraze nezadovoljstvo s poklicem. Vso njegovo domišljijo je na mah razveljala želja, da bi postal oznanjevalec protestantskega krščanstva. Tako ga spremljamo pod Stoneovim vodstvom v Amsterdam in potlej na njegovo prvo dušopastirsko mesto, v zakajeni in žalostni flanderski »rni revir« Borinage. Tu doživlja vso bedo in brezupnost rudarskega življenja in živi tudi sam v revščini pravega evangetijskega oznanjevalca. Poglavje, ki nam slika te mesece Vincentovega življenja, nam spominja po svojem realizmu klasičnih opisov rudarskega sveta v Zolajevem »Germinalu«. Napet je opis Vincentovega udejstvovanja ob nesreči, ki je zahtevala sedem in petdeset žrtev. S svojim spodnjim perilom obvezuje ožgane otroke, ker nima nič drugega ne sam, ne kdo drug v njegovi bližini. Vzle tem vzornim primerom krščanske požrtvovalnosti pa pride navzkriž s cerkveno hierarhijo ki ji je več do besed kakor do dejani. Tako ga odstavijo in mu za vedno zagrene voljo do duhovniškega in sploh verskega udejstvovanja. Zdi se Vincent z vso strastjo oprime risarstva. Nastaja bodoči umetnik Vincent van Gogh. To rojstvo umetnika v njem je težko in zapleteno, polno krčev in bolečin kakor porod novega človeka. V njegovo bedno življenje, ki ga naposled izprva prav do telesne onemoglosti, posine blagolajna zvezda prave bratske ljubezni Vincentovega brata Thea. V svetovni književnosti ni dosti primerov take bratske ljubezni in Stone jo je po pravici postavil v osrednje svojega pripovedovanja o Vincentovem mučnem življenju. Pozneje vstopajo v njegov svet tudi ženske, vendar nobena ne odtehta bratovega moralnega in materialnega vpliva, nobena ne pospešuje v toliki meri kakor brat njegove umetniške rasti.

Zapiski

Češkoslovaška nagrada mlademu filozofu. Posebna nagrada čl. prosvetnega ministrstva za svetoavsko razpravo je bila naknadno podeljena cand. phil. Mirku Hrovatu učenca prof. dr. Vebra za razpravo »Osnove Masarykove filozofije«.

Nor snopit zbirke Monumenta artis slovene. Za veliko noč je zidala Akademika za

lozba sedmi enopisni druge knjige dr. Steleto-vih Monument, ki obravnava slikarstvo baroka in romantike. V tem enopisu se nadaljuje besedilo v slovenskem izvirniku in francoskem prevodu, ilustracijski del pa obsega naslednja dela: Matevža Langusa »Lastno podobno in »Rodbinski portret«, Andreja Hertleina »Portretno podobno«, Leopolda LaVerja »Lastno podobno z ženom, Jožeta Egarterja »Lastno podobno, Janeza Potočnika portret barona M. Zoisa, A. Karingerja »Podoba moža« in »Podoba žene«, Mihaela Stroya »Podoba moža«, »Polobo žene«, in portret pesnice Lujze Pesjakove ter portretno delo Pavla Künla.

»Zdravniški vestnik«, strokovno glasilo slovenskega zdravništva prinaša v 2. številki svojega 10. letnika razpravo univ. prof. dr. A. Koširja »O novem povzročitelju rakavi material o blagostenosti pri raznih človeških kakor sploh živalskih tumorjih ugotovljenega virusa. Priv. docent dr. B. Škerlj je zastopal za razpravo »Antropologija v službi socialne medicine«, ki se bavi predvsem z antropometričnimi vprašanji in daje medicinem navodila, po kakšni metodi naj spozna normalne lastnosti populacije. Primarij dr. Kamin nadaljuje svojo s posebnim ozirom na shifofrenijo spisano razpravo »Sodobno zdravljenje duševnih boleznih. Primarij dr. B. Dragaš je prispeval predavanje, ki ga je imel na lanskem pedološkem shodu v Ljubljani: »Skupine otrok in mladostnikov kot zdravstveni pedološki in psihološki problem. Skrbno sestavljeno predavanje priznane strokovnjaka zasluži po zornosti zlasti pedagoških krogov. Sledi rubrika iz prakse s prispevki dr. J. Bežka (Kranj), dr. Krenžarja (Domžale), dr. Fr. Smeduša, dr. A. Štirnika (Radovljica) in arh. Ivana Zapana. Med Pomeniki je polemika med dr. Hribarjem in dr. M. Černejem, ki se v glavnem tiče operacije sipeptiča. Stevilko zaključujejo referati iz zdravniških društev. Nove knjige in Drobne vesti.

»Evgenika«, ki izhaja kot priloga »Zdravniškega vestnika« in tudi samostojno v redakciji priv. dr. B. Škerlja prinaša v prvi letošnji številki daljši ilustrirani članek B. Škerlja »Pithecanthropus erectus« ob 80

letnici najditelja Eugena Dubois. Članek je opremljen tudi s posebno prilogo, ki prinaša sliko E. Dubois in sliko kalota pitekanropa. — L. Pipp objavlja izsledke svojih statističnih proučevanj v članku z naslovom »Nadziranje rojstev, porast povprečne starosti in narodno gospodarstvo«. V Geneškem seminarju nadaljuje G. Tomažič svoje članke: to pot obravnava dedovanje heterocigotnih lastnosti pri potomcih prvega rodu. V rubriki Književnost piše urednik med drugim o dveh razpravah: D. Tomažiča »Evgenika i rasne teorije« in Lj. Živkovića, »Evgenika i ljudsko društvo«, ki sta obe pisani e stališča razredne znanosti in čez mero poudarjata pomen ekonomsko-socialnih činiteljev, omalovažujeta pa pomen dedne snovi za zmago človeka nad okoljem. »Evgenika« je zaradi svojega pomenljivega poslanstva kot edini župorlovec, časopis te vrste vredna vsega priporočila!

Nemška drama o koroškem plebiseitu. V dunajskem gledališču »Komödie« so vprizorili kot svečano predstavo v proslovo 20. aprila že pred petnajstimi leti spisano igr Hermann Heinza Ortnerja »Ein Volk steht auf«. V nedeljski »Neue Freie Presse« je objavil avtor o tem svojem prevencu nekaj besed, ki označujejo najnovejši »slager« dunajske »Komödie«. Igra se dogaja v hiši koroškega kmeta Bruekerja v okolici Celovca. »V mišljavi članov te kmetijske rodbine se zreali odnos celotnega (?) koroškega ljudstva nasproti plebiseitnemu boju, piše Ortner. »Kmet neumorno organizira glasovanje in se zastavlja za to, da bi bili pritegnjeni v domovino k glasovanju tudi izven Koroške živeči rojaki, samo da ne bi bil noben glas izgubljen. (Pisec tu ne pove, kako je ta strah za glasove v skladu s stališčem celotnega koroškega ljudstva). Vsa igra naj po pisavi izjavi pokaže da pri glasovanju gre južnovzhodnemu kotu nemške dežele za biti ali ne biti. V igri nastopa tudi neka starica, ki pride glasovat iz Nemčije in ki je »nemomaj ne prepričana, da bo zmazala nemška stvar. Ze po teh avtorjevih navedbah je videti, kakšnih težobin se dotika njegov prevenc, ki so ga šele po petnajstih letih potegnili iz zaprašenih predalov.

S P O R T

Smuk s Triglava

Na startu bodo najboljši alpski smučarji iz Srednje Evrope poleg vseh naših, ki kaj pomenijo v smuku Start bo ob 11. dopoldne

Za »Triglavski smuk«, ki bo to nedeljo izpod Triglava v dolino Krme, se je do danes prijavila dolga vrsta najboljših tekmovalcev, tako da je gotovo, da bo ta tekma nudila velik užitek.

JZSS je do večerja prejel naslednje prijave inozemskih tekmovalcev:

Nemčija pripravila 4 najboljša Avstrijce, in sicer: Willija Walcha iz Ariburga, znanega širom vse Evrope kot najboljšega alpskega vozača; Andija Krallingerja iz Linza, letošnjega avstr. državnega prvaka. Za damsko konkurenco pa je prijavil Heldo Gölzlovo iz Innsbrucka, akademsko prvakinja in Gerdo Nieslovo iz Innsbrucka, letošnji državno prvakinja.

Italija pripravila: Confortolo (Milano), Sertorelli (Milano), Schillanija, Cosulich, dr. Paschia za moško konkurenco in Dei Rossi Nives (Roma), Dei Rossi Gemmo in Lucio Schillani (obe iz Trsta) za damsko konkurenco.

Češkoslovaška pa je poslala prijavo za: Beinbauerja za moško konkurenco in Beinbauerjevo, Ascherovo in Rudlovo za damsko konkurenco. Ekipa je pod vodstvom starega internacionalca ing. Vlada Novaka.

Ker je ministrstvo zunanjih zadev dalo na razpolago za udeležbo bratov Bolgarov brezplačne vozovnice, je njihova udeležba

V nekaj vrstah

Od petka do nedelje bo v Zagrebu tekmovalje za državno prvenstvo v sabljanju. Za to tekmovalje vlada povsod, kjer gojijo sabljaške sporte, veliko zanimanje. Razen Zagrebčanov bodo na teh tekmah nastopili tudi sabljaši iz Subotice, iz Ljubljane pa člani ljubljanske Ilirije. Med njimi so najmočnejši moški v fletetu, in sicer Pengov, Marion, Koršič in drugi.

Pred prvim srečanjem v tekmah za Daviso pokal, ki bo v prvi polovici maja s Čehoslovaki v Zagrebu, bo naša teniška elita (Mitit, Pallada, Kukuljevič in Radovanovič) imela še izdaten trening zadnje tri dni tega tedna z madžarsko teniško reprezentanco. Tekmovalje bo šlo za očno v tekmah za srednje-evropski pokal, ki bo letos drugo leto. Po dosedanjem stanju je na čelu sodelujočih držav Poljska, nato pa je z enakim številom točk (5) in samo točko zadaj sledita Češkoslovaška in Jugoslavija. Glede na to situacijo je to srečanje naših teniških igralcev še bolj važno.

Naša teniška prvakinja Hela Kováč je v Atenah osvojila prvenstvo vzhodnih držav ob Sredozemskem morju z zmago nad odlično Angležinjo Wheelerjevo v dveh setih 6:4, 6:4.

Za sodnika na nedeljski tekmi med beograjsko Jugoslavijo in Ljubljano je določen G. Kap iz Sarajeva.

Sarajevski Sašk je postal prvak sarajevske podsaveza in bo torej eden izmed kandidatov, ki se bodo v izločilnih tekmah borili za vstop v ligaško konkurenco.

Meddržavno tekmo med Češkoslovaško in Bolgarijo za vstop v svetovno nogometno prvenstvo, ki bo zdaj vendarle dokončno to nedeljo v Pragi, bo vodil madžarski sodnik Herczka.

Službeno iz s. o. pri LNP. Plenarni seštanek vseh ljubljanskih sodnikov bo v petek, 22. t. m. ob 19.30 v prostorih restavracije Slamič. Udeležba obvezna za stalne in časne sodnike. — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek damske sekcije bo v petek ob 19.30 v damski sobi kavarne Emona. Vožnja Vse in točno!

Kajak klub Ljubljana obvešča članstvo, da bo drevi ob 20 v restavraciji pri »Sokolu«, Pred Skofijo, članski seštanek, na katerem bomo razpravljali o udeležbi naših tekmovalcev na mednarodni kajak-salonu tekm v Vratislavi. Kapetan KKL poziva vse one sportnike, ki imajo kajake

S P O R T

Smuk s Triglava

skoraj izven dvoma, čeprav poimenske prijave še niso dosele.

To mednarodno elito bodo izpopolnile številne prijave naših najboljših tekmovalcev, ki se že nekaj dni vestno pripravljajo v Triglavskem pogorju. Ekipo naših: Praček, Heim, Voller, Stopar, Kobler, Podkubovek, Zvan, Klein it. d. bodo izpopolnile še naši izborni tekmovalci z Jesenice, Mojstrane, Ljubljane, Maribora, Celja in Zagreba, tako da bo na startu skupno do 50 tekmovalcev.

Prav zanimiv bo start dam, kjer bodo sodelovale razen prej navedenih izbornih tekmovalk iz inozemstva tudi naše najboljšje kakor: Heimova, Pračkova, Azmanova, Sulgajeva it. d. Damska proga bo nekoliko krajša kakor za moške. Start bo prav tako kakor pri moških na sedlu iznad Staničeve koč, cilj pa pri lovski koči v Zgornji Krmi.

Tekma bo nudila prijateljem alpskega smučarstva največji užitek, ker bo mogče videti na startu najboljše srednjeevropske tekmovalce. Start je določen za 11. uro dopoldne, tako da bo mogče priti do cilja še z jutranjim izletniškim vlakom.

V planinah je zapadlo dovolj novega snega, tako da je smuka omogočena prav v dolino Vabimo smučarje, da se udeležijo še te poslednje prireditve v letošnji sezoni.

ali pa tudi ne, pa še niso člani kluba, ter se zanimajo za kakaj sport, da se tudi udeležijo sestanka.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 17. so izšle. Med ostalo pestro vsebino so najbolj vidni članki o problemu, zakaj so Finci postali svetovni prvaki in rekorderji, o prvenstvu Jugoslavije v sabljanju, o novih sportnih napravah Beograda, o Splitu, ki bo menda ostal brez nogometnega igrišča, o krstu nogometnega stadiona v Zagrebu, o stališču Gradjanskega glede reorganizacije nogometnega saveza in še mnogo drugega iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

Motociklistom v Celju in okolici! Motoklub Hermes v Ljubljani bo priredil 1. maja v Ljubljani ocenjevalno vožnjo z motornimi kolesi brez priklovice in s priklole. Motociklisti v Celju in okolici, ki se nameravajo organizirati pri celjski sekciji motokluba Hermesa, so vabljani, da se zanesljivo udeležijo ocenjevalne vožnje. Odhod iz Celja bo 1. maja ob 5. jutraj iz pred kolodvora, in sicer samo ob lepem vremenu.

Moto Hermes. Danes seja upravnega oddelka ob 8. uri — Načelnik.

SOKOL

Sokolsko društvo Krško priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje o Mencingerju. Predaval bo predavatelj ZKD g. prof. Ivan Kolar.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, 21.: Nočna služba. B. Petek, 22.: Zaprti. Sobota, 23.: Nočna služba, Red A. Nedelja, 24.: Zadrega nad zadrego. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 25.: Izpit za življenje. Premiera. Premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 21.: Don Juan. Red Četrtek. Petek, 22.: Zaprti. Sobota, 23.: Madame Sans Gede. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 24.: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 22.: Ivan Mrak, Čajkovski. MAKIBORSKO GLEDALIŠČE Četrtek, 21. ob 20.: Siehernik. C.

Nenavadni pojavi letošnje pomladi

Litija, 20. aprila

Pričakovali smo, da bomo imeli za velikonočne praznike lepo vreme. V nedeljo je bilo še kar zadovoljivo. Imeli smo senzacijo posebne vrste. Pod litijskim mostom se je ustavil vlak podustov, ki je pripeljal po reki navzgor. Letošnjo pomlad so se prišli podusti drstit že tretjič. Toliko, kolikor smo jih opazili včeraj, jih pri nas še ne pomnimo. Nič ne pretiravamo, da je bilo drstečih rib kar črno široka plast drstečih se rib se je vlekla na zgornjo in spodnjo stran mostu in je bilo v njej na tisoče rib. Litijski most je meja med dvema revirjema: na zgornjo stran leži revir g. Plemlja iz Ljubljane, na spodnjo stran pa revir šmarskega industrija g. Pavla Knafljiča. Tisočglovo izletniško družbo podustov so opazovali ves dan domačini in seveda tudi številni tuji, ki so prišli za praznike v Litijo ali pa so na avtomobilih pohiteli skozi Zasavje. Istočasno so se drstili pod litijskimi »johami« tudi štirje zajetni sulci.

Ljudje pravijo, da so se prišle drstit ribe pod most zato, ker so tu še najbolj na varnem. Drugod so jih prejšnja leta lovili in polovili na stotine. Preko rib so vrgli mreže ali vreče in so jih nato kar z rokami metali na suho. Ljudi seveda ni motilo, če so ribe v času drsti najmanj užtne.

V začetku praznikov je bila pod našim mostom plitvina, ki najbolj prija drstečim se podustom. V ponedeljek pa je deževalo in snežilo. Na vseh oborih je zapadel sneg. Izletniki, ki se kljub temu niso hoteli odpovedati izletom na Sv. goru, Sv. platinu, Kum in drugam so morali ob povratku gaziti sneg do kolen, da so prišli premazani v dolino. Velikonočni mraz je napravil našemu kmetu nepopravljivo škodo. Doslej je bilo vse v najlepšem cvetju, narava se je popravila tudi po prvi letošnji snani. Zdi se, da je uničena vinska trta po okolici Sv. Križa, Moravske gore in drugih dolenskih vinogradih. Imeli smo v cvetju že tudi hruške in črešnje. Pa je vse vzela pozeba. Orehu so šli v nič že ob prvi pozebi. Še bolj kakor v zasavski dolini so prizadeti kmetje po naših hrih. Najbolj obupni glasovi prihajajo iz Dol in ostalih višjih krajev našega srezja. Pa ne samo pri nas. Popotniku se z vlaka vespoved po Sloveniji nudi pregledna globoko zasnežena poboja in ožgano in ozelbo cvetoče drevje.

Ljutomer, 20. aprila

Po lepi velikonočni nedelji nas je v ponedeljek pozdravil sneg, ki je začel padati že ponoči. Temperatura je nazadovala na 3° C. Zaenkrat se ni škoda, če pa bi utegnili mraz še prisistiti, potem se je bati velike škode v vinogradih in sadovnjakih, kjer so začele cvesti hruške in zgodne jable.

Dol. Toplice, 20. aprila

Po lepi in solčni velikonočni nedelji se je nebo spet pooblačilo, zapihala je ostra burja, ki je ozračje zelo ohladila. Velikonočni ponedeljek dopoldne je pričelo deževati in deževne kapljice so se kmalu spremenile v snežinke, ki so pobelele vrhove dolenskih grčev in tudi nižje ležeče kraje. Po nižinah se sicer sneg ni obdržal, vrhovi pa so precej zasneženi. Proti večeru se je pričelo jasnit in bati se je bilo, da bo slana uničila še to, kar je ostalo. Vendar je prevladovalo oblačno nebo, tako da je nevarnost slane za enkrat minila. Zaradi hladnega vremena in mrzlih vetrov je pa še vedno nevarnost, da slana popari cvetje sadnega drevja, ki je ravno sedaj najbujnejše, kakor tudi po vinogradih, kjer je že itak napravila občutno škodo.

Oficirski dom

v Ljubljani oddaja s 1. junijem 1933

V ZAKUP

svojo menzo-restavracijo. — Pogoj pri upravniku Oficirskega doma.

ZAHTEVATE BREZPLAČNO CENIK

HÖHNER

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB NIKOLIĆEVA 10

VRTNE SOLNČNIKE

Izdajem počenš od Din 80.—

BELA FETTMANN

Zagreb, Masarykova 9.

Zaherite brezplačno ilustracijo

Vzdolž morske obale prodam:

rentabilne stanovanjske in trgovske hiše, vile s parki, stavbišča z lastno plažo, hotele, pensione i. t. d. —

Informacije brezplačne.

AGENTURA: M. MUSANIĆ — SPLIT, Zadarska br. 10.

